No. 3 Donderdag 20 Januari 1921. 21ste Jaargang.

ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten der Kon. Hollandsche Lloyd en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING OOST EN WEST

pgericht door Kolonel
E. V. L. van Zuylen,
21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang".

KANTOREN:
OFDBESTUUR .... } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
ICHTINGENDIENST ..... } TELEFOON 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN
worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD"
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor *Advertentiën* tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

„Geen Onverschilligheid, maar Onkunde".

zeer gunstig bekende „Aneta", dat dezer dagen een keurig uitgevoerde reclame-uitgave het licht zien, heeft, zoo leest men op pag. 5 van het ge No. van het Koloniaal Weekblad van 13 dezer, vraaggesprek gehad met den uit Nederland ggekeerden President van den Volksraad, den Dr. Schumann.

De vraag van Aneta omtrent de belangstelling voor Indië in Nederland beantwoordde deze dignitaris als boven deze regelen gesteld.

Dit getuigenis van bevoegde zijde zal tot voldoening strekken van allen, die zich beijveren de belangstelling voor Indië hier te lande aan te wakkeren en te bevorderen. Immers, is tegen onverschilligheid geen kruid gewassen, tegen onkunde kan men den strijd opnemen, en de Vereeniging Oost en West doet dit dan ook een goede twintig jaren al en versaagt niet, integendeel, zij blijft streven naar haar doel: het aankweeken van kennis omtrent onze Overzeesche gewesten.

Is het alleszins oirbaar te dezer plaatse nog eens den nadruk te leggen op het bevoegde oordeel van

ATTENTIE. **Volgens art. 3 H. H. R. behoort opzegging van het lidmaatschap plaats te hebben schriftelijk vóór 15 December. Derhalve kunnen verzoeken tot afschrijving als lid der Vereeniging niet meer in behandeling worden genomen.**

een hooggeplaatst landsdienaar, er bestaat nog een andere reden daarvoor. Ze is deze: In datzelfde vraaggesprek zegt de heer Schumann, en het is gespatieërd afgedrukt: ,,Waarom laten de bladen het bij die telegrammen en geven zij geen opdrachten voor zoo beknopt, en toch weer zoo uitvoerig mogelijk schriftelijke correspondentie?" en vervolgt dan: ,,Dit is wel de grootste oorzaak, dat men in Nederland betrekkelijk weinig afweet van de Indische toestanden en eerst wanneer hierin verandering komt, zal de s c h ij n b a r e (spat. v. d. B.) onverschilligheid verdwijnen."

Het is wel duidelijk, dat onder de bladen, hier bedoeld, het Koloniaal Weekblad niet begrepen is. Want, het moge met de noodige bescheidenheid gezegd zijn, dat zij, die één nummer van het Kol. Weekblad aandachtig gelezen hebben, hunne kennis van Indië en Indische toestanden hebben verrijkt. Moge het blad dan onder veler oogen komen, mogen velen zich gedrongen gevoelen om lid te worden van Oost en West, opdat de onverschilligheid, schijnbaar of niet, binnen den kortst mogelijken tijd verdwijne.

v. d. B.

Soirs sous les Tropiques.

Le couchant, l'oeil du jour se ferme et emporte la chaleur,
En apportant l'air tiède, embaumé de parfums exotiques,
Las du travail quotidien, l'homme se repose; — c'est l'heure
Qu'il salue avec joie, faisant fuire la fatigue.

C'est alors que renaissent les sens propres de l'homme
Que son corps, son esprit se réforment et respirent,
Qu'il se sent vivre enfin, et qu'il contemple en somme
La vie sous d'autre rapports, la vie en sourire.

La sociabilité, en exigeant ses droits,
S'établit dès le soir. Ses ordres sont des lois
Dans les demeures hospitalières.

Puis, l'heure du sommeil, un sommeil conciliant
Avec ses rêves doux en fermant les paupières,
Ainsi qu'au nouveau jour mène un nouveau couchant.

v. d. B.

Feuilleton.

Een babbeltje over Curaçao.

Zijn Verleden en zijn Heden.

Door J. van Haaften.

(Vervolg).

De danskunst heeft bij alle jongeren op het eiland Curaçao een hoogen trap van volmaaktheid bereikt, en in het gezelschapsleven wordt daar ook een jongmensch niet beoordeeld naar zijn talent van converseeren, maar v.n. naar zijn min of meer groote meesterschap in het dansen. Daar ook worden met onnavolgbare gratie de verschillende Creoolsche dansen ten beste gegen. Op een danspartij in de West-Indiën wordt, wat aangaat lenigheid van lichaam en sierlijkheid van beweging, zóóveel vertoond, dat men zich als toeschouwer alleen er al uitstekend kan amuseeren. Heeft men daarenboven gevoel voor humor, nu, dan vermaakt men zich dubbel, al was het alleen maar door het aanhooren van het taaltje, dat daar door de inheemsche blanke bevolking voor zuiver Nederlandsch wordt versleten. Zoo herinner ik mij, en ik lach nog :·¹; ik er aan denk, hoe een jonge dame mij eens een beschrijving gaf van een den vorigen dag plaats gehad hebbende begrafenis van een leidende persoonlijkheid aldaar. Nietteg... staande het droevige relaas, moest ik op mijn tan... bijten om niet in lachen uit te barsten, en wie ... dat ook niet, als men met het ernstigste gez... ter wereld hoort vertellen: ,,dat meer dan vij... vrienden met zwarte bovenlijven (zwarte jassen) ... lijk achtervolgden." Indien zulk een mededeeling ... dan nog wordt gedaan in den eigenaardig gerekt... zangerigen, daar gebruikelijken toon, dan zet ik ... een ieder, om het gezicht in den goeden ploo... houden.

Zoo is het mij daar ook eens overkomen, ... iemand mij met een uiterst treurig gezicht me... deelde, dat zijn broeder een ,,beroerling" was. ... lukkig begreep ik toen de strekking van het mede... deelde niet, had ik toch kunnen vermoeden, dat ... bedoeling was mij te vertellen, dat zijn broer e... beroerte had gehad, dan had ik mij zeker niet g... kunnen houden.

Zóoals onze schoone Nederlandsche taal daar ... Curaçao geradbraakt wordt, daar zouden, als het ... zoo grappig ware geweest, de haren u van ten be... zijn gerezen. Het meest grappige van al was echt... dat de lieden, die het deden, zich in vollen ernst ... beelden, wonderwel op de hoogte te zijn van h... vaderlandsche taal.

Wat talenkennis aangaat, was het, zooals ik ree... zeide, met het Joodsche deel der bevolking bet... gesteld. Wel konden zij er zich niet op laten vo... staan Hollandsch te spreken, maar hun kennis va... Engelsch of Fransch was over het algemeen zo... dat men er gemakkelijk met hen in kon converseere...

Een Adres.

De Ned. Kamer van Koophandel te Brussel he... aan den gemeenteraad van Amsterdam het volgen... a·¹res gericht:

,Naar aanleiding van eene mededeeling van d... heer O. Kamerlingh Onnes, inzake de bestemmi... van het Damterrein ten Uwent, hebben wij de ... te Uwer kennis te brengen, dat naar aanleiding ... deze mededeeling het onze Kamer wil voorkom... dat het ten zeerste aanbeveling verdient, dit terr... te bestemmen voor de instelling die bij uitstek ... algemeen nut kan worden beschouwd, n.l. het O... zee Instituut. O.i. mag de Gemeenteraad van ... stad als Amsterdam, die wij Nederlanders in het b... tenland niet dan met den grootsten lof hooren w... deeren, geene gelegenheid laten voorbijgaan om ... luister der stad te verhoogen door het aanbreng... van instellingen van internationale waarde op het ... bied van documentatie. Uitgaand van ons standp... wil het ons wenschelijk voorkomen alle instelling... in Nederland, zich toeleggende op het inzamelen ... documentatie, in één centrum te groepeeren. ... grond hiervan meenen wij onze stem bij die van ... dere Ned. instellingen in het buitenland te moe... voegen, ten einde van uw geacht college gedaan ... krijgen, dat over de bestemming van het Damterr... als hierboven beslist zij."

Persoverzicht uit de Indische Blad... en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De memorie van antwoord.

Aan de memorie van antwoord van de Indische R... geering over de algemeene beschouwingen in ... Volksraad ontleenen wij o.m.:

De Regeering zegt dat zij zich bij het hante... van het b e n o e m i n g s r e c h t inzake de ... menstelling van den nieuwen Volksraad door dezel... beginselen zal laten leiden als bij de benoeming ... voor den tegenwoordigen, dus dat zij wederom er ...

...even om zooveel mogelijk alle stroomingen ge...heid te geven zich in den Volksraad te uiten. ...genover de daartoe in het verslag aangewende ...g om hetgeen omtrent de afdeeling B-...nzwering tot dusverre bleek, te bezigen ...gument om bij de herziening der staats...ting spoed te bepleiten, dient er op gewezen ...rden, dat hetgeen aan het licht kwam, eerder ...nd zou kunnen opleveren voor ...ote behoedzaamheid bij het ...rvoeren van hervormingen, die ...doel hebben het gezag over te dragen op uit de ...lking voortgekomen lichamen.

...ar onder een welvarende, vrij onwikkelde be...ing als in de Preanger een zinnelooze ...enzwering tot moord zulk een ...de vertakking kon verkrijgen, ...wijfel gerechtigd of diezelfde ...olking zich bij het hanteeren ...n het haar te verleenen kies...cht niet door even slechte raad...ers zou laten leiden.

De voormannen der Inlandsche ...eeging dienen te bedenken dat ...ets zoozeer de staatkundige ...making der bevolking zal be...meren als het duister wroeten, ...t de afdeeling B deed ontstaan.

De in het verslag verkondigde stelling, dat de be...ging is uitgegaan van de bevolking, is met de ...en in lijnrechte tegenspraak; zij is niet uit de ...en voortgekomen, maar door enkelen gesticht en ...r hen in beperkten, besloten kring gepropageerd. ...aanhang, welke de vereeniging kreeg, is geen ...ijs voor het bestaan van wantrouwen bij de be...king tegen de regeering en het bestuur, maar be...t hoe licht de bevolking misleid wordt door voor...gelingen, die op onedelen hartstocht werken en, ...al door angst weerhouden, van terugkeer van ...dwaalweg, zich laat beïnvloeden door geweten...e lieden met plaatselijken of ruimer invloed. De ...rmannen, die van het bestaan der afdeeling B ...en, doch geene moeite deden haar den kop in te ...ken, hebben, ook al nemen zij zelven geen deel aan de vereeniging, kwade schuld tegenover de bevolking op zich geladen. Wie in een groote volksvereeniging als de Sarikat Islam, een leidende plaats bekleedt, heeft verplichtingen, welke onvereenigbaar zijn met laksheid en onthouding, waar het doel der vereeniging door een handeling van anderen in ge vaar raakt.

Het valt helaas niet te ontkennen, dat het rasverschil sterk en in ongunstigen zin leeft in het besef der Indische maatschappij. De regeering moet met dit verschijnsel, hoezeer zij het betreurt, rekening houden. De regeering is het niet duidelijk wat bedoeld wordt met de in het verslag aangeprezen politiek, welke gebaseerd moet zijn op economie met uitschakeling van het rassen-onderscheid. In het rassen-onderscheid op zichzelf ligt uit den aard der zaak niets zorgbarends; het zijn de te veelvuldige en hatelijke prikkeling beoogende uitingen van het rasverschil, die het groot gevaar vormen voor de vreedzame ontwikkeling dezer landen. Verzachting van de tegenstelling moet daarom het doel zijn van wie een dusdanige evolutie willen bevorderen. De regeering hoopt dat dit inzicht krachtig baan zal breken, dat de tegenstellingen hun scherpte zullen verliezen en dat onderlinge waardeering meer en meer zal treden in plaats van rassenwaan en rassenhaat. Terwijl zij echter betere gevoelens bevordert, vermag zij die niet op te dringen. Het verwijt, dat de regeering de rassenscheiding bevorderde door hare houding inzake de militie, doet, gelet op het onthaal, dat haar voorstel om den dienstplicht uit te strekken tot de inheemsche bevolking, in den Volksraad vond, vreemd aan.

In opdracht van de regeering heeft de resident van Jogjakarta den 17en Augustus aan de heeren Soerjapranoto en Salim medegedeeld, dat, indien zij een massa-staking uitlokten, zij daarvan de gevolgen zouden moeten dragen. Een algemeene staking, die ontwrichting van de suikerindustrie beoogt en groote ellende brengt, acht de regeering ontoelaatbaar.

De regeering volgt geen politiek van belemmering der gedachtenuiting; persvervolgingen worden slechts ingesteld, wanneer

---

...ral wat betreft het vrouwelijk deel, viel die ...ansche afstamming nog duidelijk te herken..., niettegenstaande deze dateerde van vóór 1634. ...dat jaar werd n.l. Curaçao door de Hollanders op ...Spanjaarden, die het sedert 1527 hadden bezeten, ...overd.

Van dien tijd af is het onafgebroken Nederlandsch ...weest, met uitzondering van een korte periode van ...Engelsche bezetting in de Napoleontische jaren.

Dezelfde animositeit, die men op het eiland aan...ft tusschen het Europeesche deel, treft men, ech...r om andere redenen, ook onder de bevolking van ...erafstamming aan. Daar kijkt het eene deel, en ...r uit de hoogte, op het andere neer, indien het ...maar een greintje meer Europeesch bloed in de ...eren heeft.

De verschillende hoofdnuances onder de neger...volking zijn: ten eerste de volbloednegers. Deze ... zwart van kleur, hebben gekroesd haar met ...erpen gelaatshoek en smallen schedel, platten ...s, hoogopstaande lippen en zeer mooie tanden; ...volgen de mulatten, dit zijn lieden van gemengd ..., geboren uit een negermoeder en een blanken ...der; daarop volgt de tercerone, het kind van een ...ulattin en een blanke; en ten slotte de quadroon, ... kind van een tercerone en een blanke.

Zooals te begrijpen is, heeft men hier tusschenin ...weer verschillende combinaties, maar hoe het ...k zij, immer kijkt degeen met meer Europeesch ...bloed neer op zijn in dit opzicht minder begunstigden ...roeder.

Hoezeer een ieder er op gesteld is voor blank aangezien te worden, blijkt o.a. uit het volgende, waartoe ik tot goed begrip even een onderdeel van Willemstad moet behandelen. Die plaats dan bestaat uit door de St. Annabaai gescheiden twee deelen, die verbonden worden door een wegneembare, nabij de havenmond gelegen pontonbrug, de z.g. Pontjesbrug, een zeer ingenieus verkeersmiddel, dat door middel van kettingen en een locomobiel in zijn geheel wordt geopend.

Om die brug over te kunnen gaan, moet men een tolgeld betalen, twee cent voor wit en één cent voor bruin of zwart gekleurden.

Wie dat heeft uitgevonden, heeft getoond zijn Pappenheimers goed te kennen, want, op enkele uitzonderingen na, wordt er steeds twee cent betaald, daar slechts zeer weinigen vinden, dat zij zwart of bruin zijn.

Het gekleurde deel der bevolking, en hoe lichter het den volbloedneger nadert, hoe meer, munt doorgaans uit in forschen lichaamsbouw en zeer grooten spierkracht. Een eigenaardig verschijnsel is wel, dat, waar bij gewone stervelingen het hoofd meestal het kwetsbaarste deel van het lichaam is, dit bij de negers geenszins het geval is; daar is het juist het onderste deel, en wel v.n. de scheenbeenen.

Het hoofd van een neger heeft zoo ongeveer dezelfde eigenschappen als een grooten keisteen, en indien men met zulk een heer in gevecht raakt en men gaat dat lichaamsdeel bewerken, dan doet men gewoonlijk meer schade aan zijn eigen handen, dan aan 's negers hoofd.

naar het oordeel van het openbaar ministerie de wettelijke grenzen worden overtreden.

Het recht van vereeniging en vergadering werd beperkt in Magetan en Ngawi, omdat daar ernstig gevaar voor verstoring der openbare orde dreigde. Hoewel de loonen op de suikerfabrieken door bemiddeling van het bestuur tot het dubbele van 1914 werden verhoogd, bleef de P. F. B. tot staking aanzetten; vergadering op vergadering werd gehouden; de gewone middelen als eedsaflegging, vreesaanjaging, boycot enz. werden toegepast. De werkwilligen werden op allerhande manieren bevreesd gemaakt en bedreigd, terwijl de ter beschikking van het bestuur staande politiemacht onvoldoende was. De onrust nam toe en de meest dwaze geruchten deden de ronde, terwijl aan de geruststellende verzekeringen vanwege het bestuur geen geloof werd geslagen. De beperking van het vergaderrecht heeft een dusdanig kalmeerend gevolg gehad, dat zij voor de afdeeling Ngawi bereids kon worden opgeheven, terwijl het te verwachten is dat dit eerlang ook voor Magetan het geval zal zijn.

Uit den aard der zaak gaat de regeering te dezer plaatse niet in op de vraag hoe zij denkt over het aan haar uitgebracht advies inzake Toli Toli, van het Hooggerechtshof. Een uitvoerig uittreksel uit het verslag-Ziesel over de volksbeweging in Midden-Celebes, Gorontalo en Bolaang Mongondou is nagenoeg gereed en zal ter kennis van den Volksraad worden gebracht. (Loc.)

Tjokro Aminoto.

Uit het artikel „De Centrale S. I." in de *Sum. Post* nemen wij o.m. over: Thans, na het geding tegen *Sosrokardono*, den secretaris der Centrale S.I., weten wij, dat de afdeeling B reeds in 1918 werd opgericht en van den aanvang af bestuurd, geleid, geïnspireerd door de Centrale, terwijl de hoofdleider, *Tjokro Aminoto*, die na het gebeurde te Tjimarèmè in eene openbare vergadering van den Volksraad verklaarde, niets te hebben afgeweten van het bestaan der geheime, moordzuchtige vereeniging, daar thans te Batavia eindelijk heeft gestaan als de man, die in 't openbaar herhaaldelijk verklaarde, de Inlandsche Volksbeweging te willen voortleiden langs de wegen van wet en orde, doch intusschen van den beginne af aan klaarblijkelijk geheel op de hoogte [van] het karakter en de bedoelingen der afdeeling [B] geweest!

't Is na het sluiten van dit proces te Batavia [niet] meer de vraag, hoe men denkt over den secretaris Sosrokardono, maar wel: of aan de Inlandsche [be]volking de oogen zullen open gaan voor de mis[lei]ding, waaraan zij heeft blootgestaan van de zijde [van] den hoofdleider der volksbeweging.

Het blad is te dien opzichte pessimistisch gestemd. Men heeft getracht wapenen tegen Tjokro te smeden uit de zoogenaamde onthullingen van *Darsono*, volgens welke Tjokro contributie-gelden der S. I.-leden feitelijk zou hebben gebruikt ten eigen bate. [Naar] schrijvers overtuiging hebben die onthullingen [niet] den geringsten indruk gemaakt op den Inlander, [die] sedert eeuwen geen ander begrip heeft, dan dat [hetgeen] hij in geld of anderszins heeft op te brengen, in de eerste plaats moet dienen voor de bekostiging van den luisterrijken staat, welken de vorst heeft [te] voeren. Als Tjokro inderdaad rijdt of gereden heeft in een auto, bekostigd uit S. I.-gelden, dan vindt de Inlander dit iets zeer gewoons. Deze opvatting van den Inlander behoort men zelfs in 't oog te houden, zoo dikwijls men hoort verluiden, dat er hier of daar een tekort in de kas eener afdeeling van de S. I. is ontdekt.

Maar hier geldt 't geen willekeurig beschikken over contributie-gelden, doch volksmisleiding.

Ook zelfs nu gelooft het blad niet in een „open-gaan der oogen" van de misleiden. De Inlander vraagt niet naar recht of onrecht, doch naar [den] persoon. En de persoon van Tjokro wordt — [het is] dwaasheid 't te willen ontkennen — door eene m[enigte] Inlanders, ondanks wat ook, vereerd. Na beëindiging van het proces tegen Sosrokardono te Batavia namen alle Inlandsche bedienden, in dienst bij den president, den officier van Justitie en den verdediger [van] Sosrokardono, hun ontslag; niet omdat de beklaagde was veroordeeld, doch omdat de drie aangeduide personen den getuige Tjokro Aminoto hadden bezwaard en aangevallen!

Zoolang Tjokro Aminoto niet werkelijk gevallen is, niet werkelijk het onderspit heeft moeten delven …

Ik heb daarvan eens een typisch staaltje bijgewoond.

Op een avond over de Pontjesbrug naar huis terugkeerende, zag ik van den anderen kant een onzer matrozen aankomen. Eenige passen voor mij liep een neger, en nu liepen de matroos en de neger zóó, dat een van beiden een weinig op zij moest gaan om den ander te laten passeeren.

Degeen, die nu een beetje op de hoogte is van de geaardheid onzer Jantjes, wier houding in onze Koloniën, ofwel in den vreemde, tegenover dat deel der bevolking, hetwelk zij betitelen met den naam van zwartjes of wel inlanders, nu juist niet van een zekere arrogance is vrij te pleiten, die zal begrijpen, dat die matroos geen haarbreed week.

De neger van zijn kant deed het evenmin, met het gevolg, dat de beide heeren met kracht tegen elkaar aanbotsten, waarop ons Jantje den neger, onder het toevoegen der woorden „uit den weg, zwarten rekel", een gevoelige opmepper gaf. De neger van zijn kant liet zich ook niet onbetuigd en van weerskanten sloegen zij er geducht op los. Al spoedig bleek mij echter, dat ons Jantje, anders een pootigen, krachtigen kerel, het onderspit zou moeten delven, want tegen de als mokerslagen aankomende vuistslagen van den neger was hij niet bestand, terwijl daarenboven zijn eigen slagen, die v.n. tegen het hoofd van den neger waren gericht, hem zelf meer deerden dan den ontvanger. Op een gegeven oogenblik zag de matroos op eenige passen van hem af een stuk plank liggen, hetwelk hij wist te bemachtigen en waarmede hij toen met alle kracht den neger een geweldigen klap op het hoofd gaf.

Deze van zijn kant schudde even zijn kroeskop, maar scheen er zich overigens niet veel van aan te trekken, want onmiddellijk daarop gaf hij zijn tegenstander zulk een geweldigen stoot, dat deze tegen de leuning van de brug aanvloog en de plank over in het water viel.

Ik had alreeds verschillende vergeefsche pogingen gedaan om de vechtenden te scheiden, toen ik ten slotte echter zag, dat de matroos geheel aan de genade van den neger zou zijn overgeleverd. [Toen kon] ik niet nalaten, hoewel alle schuld aan hem [lag], mijn zooveel zwakkeren rasgenoot bij te staan.

Toen de neger zich n.l. andermaal gereed maakte om Janmaat af te straffen, riep ik dezen toe: schop hem tegen zijn schenen, schop hem tegen zijn schenen. Janmaat volgde mijn raad en schopte daarop een paar maal met zijn zware laars tegen het scheenbeen van den neger, met zulk goed gevolg, dat deze schreeuwend van pijn achteruit stoof.

Hiermede eindigde het gevecht en was Janmaat althans in staat met eenige eere af te trekken. Hij zag er echter zoodanig gehavend en gekneusd uit, dat hij nog dagen lang de sporen er van vertoonde.

Toen ik hem bij het naar boord terugkeeren onder[hield] over zijn zeer uitdagend optreden, kon ik hem maar niet van zijn schuld overtuigen, want op alles wat ik aanvoerde, gaf hij ten antwoord: „Maar Mijnheer, ik kan mij toch zoo maar niet door zoo'n zwarte laten koejeneeren."

al de Inlander alleen zien, dat hij tegenover wet en gezag in Indië nog overeindstaat. En hij stáát nog overeind!

De regeering vergist zich, als zij inderdaad meent — gelijk schr. te Batavia terloops vernam en slechts onder reserve mededeelt —, dat door al het gebeurde de invloed der hoofdleiders van de S. I. reeds dermate is verzwakt, dat eene verdere vervolging, in dit geval rechtstreeks tegen Tjokro Aminoto gericht, achterwege kan blijven. De invloed der andere leiders moge inderdaad zijn gebroken, die van Tjokro Aminoto is 't niet!

Clémenceau en de Soesoehoenan van Solo.

De redacteur in Midden-Java van het *Soer. Hbl.* schrijft aan zijn blad o.m.: Er is in de reis van Clémenceau over Java nog een aardig moment geweest, waarover tot dusver nog niets in de pers is gezegd. Ik doel hier op de ontmoeting van den Soenan met Clémenceau te Solo, door den Soenan gezocht en uitgevoerd. Van een kort bezoek aan Solo kon niets komen, omdat het zou hebben gevallen op een rouwdag van den Soenan. Toen deze Zelfbestuurder wist, dat *Père Victoire* zou passeeren, gaf hij kennis van zijn voornemen hem althans op het station even de hand te drukken.

Het was voor den Soenan geen geringe prestatie, dit bezoek aan den trein. Het rijtuig, waarin Clémenceau zat, stond buiten het emplacement en dan is het voor menschen met zeker embonpoint een toer om zich naar boven in den trein te werken.

De Soenan en le Tigre schudden elkaar hartelijk de hand, en men dronk een glas champagne op de kennismaking. Daarna werd het in de wachtkamer gereed gehouden geschenk gehaald: het zeldzame „kajoe timoho", de gouden knop bezet met briljanten en roode steenen. Waarbij de Soenan zei: „Saja ada ingetan kasih tanda mata ini toengkat. Kaloe di blakang hari perloe, toean Clémenceau bisa pakei dan inget sama saja." Clémenceau was verrukt over den inderdaad schitterenden stok en riep: „C'est magnifique", en bedankte enthusiast. De Soenan voegde er daarna bij zijn portret in mooie lijst.

Op dit moment zag *Père Victoire* op de borst van den Soenan de Orde van Cambodja, een onderscheiding, welke de groote Franschman blijkbaar zelf ook bezit. Waarop hij door tusschenkomst van den heer Welter liet vragen, wie hem de decoratie had geschonken. De Soenan antwoordde, dat dit Carnot was.

En plots pakte le Tigre den Soenan bij beide schouders, schudde hem broederlijk heen en weer — men draagt niet voor niets samen de door den vermaarden koning Norodom ingestelde orde van Cambodja — zoodat de brave Zelfbestuurder trilde op de beenen, en nam nog eens met een cordialen handdruk afscheid.

De Soenan was in extase. . . niet „une patte", doch allebei. . . . van dien fameuzen Tijger. . . . dat was iets heel aparts. Vooral, omdat nog nimmer iemand hem: Soesoehoenan van Solo, zóó bij de schouwers heeft genomen. Een ander had dit niet moeten probeeren!

Zoo eindigde het bezoek en de Soenan vertelt met smaak aan zijn goede sobats over den krassen ouden heer Clémenceau, en zoo is de naam van „toean Klimsoo" in den Kraton op veler lippen.

Het Bandoengsche symphonie-orkest.

De *Pr. Bode* verneemt, dat de voorbereidende stappen om te Bandoeng tot een symphonie-orkest en conservatorium te komen zoover gevorderd zijn, dat circulaires verspreid zullen worden, ten einde het stamkapitaal bijeen te brengen; het garantiefonds kwam reeds tot stand.

In het voorloopig comité hebben de volgende heeren zitting: Bosscha, Dijkstra, Bijlo, Damme, jhr. mr. Van der Goes, de regent en Reitsma.

Een goede dertig musici zullen in Nederland zoo tijdig geëngageerd worden, dat in Mei of Juni met de uitvoeringen begonnen kan worden.

De *Java Bode* weet te berichten, dat ook te Weltevreden de oprichting van een Conservatoire aldaar in voorbereiding is, waarvoor t.g.t. eveneens een beroep zal worden gedaan op de mildheid der stadgenooten.

Het ongelukkige gevoel, dat vooral de minder ontwikkelde Europeaan heeft, dat een z.g. zwartje, iemand is, die verre en verre beneden hem staat, heeft al heel wat kwaad gebrouwen.

Men heeft hier echter te doen met een ingeboren iets, en hoe geringer over het algemeen de ontwikkeling, hoe grooter het z.g. meerderheidsgevoel.

Trouwens, zooals ik reeds zeide, de gekleurde bevolking doet er zelf in hooge mate aan mede, want de arrogance van de kleurlingen uit hoofde van dien, tegenover de negers is mateloos.

Het gekleurde deel der bevolking in Curaçao woont v.n. aan den havenkant en in de buitenwijken der stad, in allerzonderlingste huizen, die mij steeds den indruk gaven, alsof ik daar wandelde in een groote Neurenberger speelgoeddoos.

Die huizen zijn voor het meerendeel vervaardigd van petroleumblikken, graszoden, oude planken, kisten en dergelijke.

Wat Curaçao zelf aangaat, de beste en kortste beschrijving ervan las ik indertijd in een tijdschrift, en deze is mij immer bijgebleven, omdat de toestand in een paar woorden zóó goed weergegeven wordt; Curaçao werd erin genoemd „een begroeid stuk puimsteen".

Die beschrijving geeft zoo wonderwel den rotsachtigen toestand van den bodem aan, maar tevens, dat dit rotseiland lang niet onvruchtbaar is. Dit laatste nu is óók niet het geval, en wanneer er slechts een voldoende en vooral regelmatige regenval was, dan zou er heel wat uit dien bodem te halen zijn en zou deze ruimschoots niet alleen in de behoeften van het eiland kunnen voorzien, maar zou er zelfs zeer veel kunnen worden uitgevoerd. Thans moet, om in de behoeften te voorzien, er heel wat worden ingevoerd. Hoezeer de bodem besproeiïng noodig heeft en hoe deze in gunstige gevallen opleeft, bleek mij bij een bezoek aan een in het binnenland gelegen buitenplaats (Kenoekoe), alwaar kunstmatige besproeiïng was aangebracht. Welk een weelde van groen was daar, welk een oase in de woestijn!

Men vertelde mij toen, dat op de Fransche en Engelsche Antillen-eilanden die weelde van groen overal heerscht, en wel, omdat men daar kort na de inbezitname kunstmatige besproeiïng in het groot had aangebracht, om op die wijze aan de daar evenzeer vruchtbaren grond, die slechts op regen wachtte om tot ontwikkeling te komen, tegemoet te komen. Het gevolg ervan is geweest, dat de grond op den langen duur den mensch heeft beloond voor zijn streven, want die Koloniën kunnen thans zich niet alleen bedruipen, maar leveren meestal nog een voordeelig saldo op.

Die kunstmatige besproeiïngswerken vindt men er nu niet meer, deze zijn langzamerhand overbodig geworden, want toen eenmaal die eilanden zich geheel ontwikkeld hadden, en er onder meer ook bosschen waren ontstaan, toen trokken deze den regen aan, zoodat er thans op die eilanden een voldoende regenval bestaat.

(Wordt vervolgd.)

UIT DE INDISCHE PERS.

„Berichten uit Arabië." *a.* Mahmil. Onder dit woord, dat ook wel Mahmal wordt geschreven, verstaat men het zijden gordijn, dat door den Sultan van Turkije jaarlijks naar Mekka wordt gezonden voor de moskee aldaar.

De medewerker van de „Neratja" deelt in dat blad van 21 September 1920 mede, dat op 12 Augustus te voren dit gordijn per stoomschip van Suez te Djeddah werd aangebracht, onder geleide van een Engelsch oorlogschip.

Met de gebruikelijke eerbewijzen werd het, op den avond van dien dag, bewaakt door een gewapend geleide, tegelijk met 3 kameelen aan land gebracht en den volgenden morgen, voorafgegaan door Arabische muziek, naar de plaats van bestemming gebracht.

Het gordijn was van rood laken vervaardigd en met goudborduursel versierd.

b. De Kafilah (= de zaakwaarnemerij) van Medinah.

Van 12 tot 18 Augustus 1920 arriveerden geleidelijk te Djeddah de zaakwaarnemers van Medinah met de bedevaartgangers, waarvan de meeste afkomstig uit Ned.-Indië, om, na het grafbezoek te Medinah, naar Mekka terug te keeren.

Hetgeen de medewerker van de „Neratja" daaromtrent van andere zijde te hooren kreeg was dat de moeilijkheden, waaraan die pelgrims blootstonden, van nog ernstiger aard waren dan die, welke vroeger werden beschreven.

Allen hadden aanvallen van de Bedoewis te doorstaan, die geld eischten en telkens moest men ophouden om aan die afpersingen van de Bedoewis te voldoen, die eensgezind zijn en gesteund worden door de kameelbegeleiders.

Wanneer niet geldelijk geofferd wordt, dalen de kameelvoerders van hunne dieren af, weigeren de reis voort te zetten en onderzoeken de reizigers aan den lijve.

Zelfs ondergaan deze laatste lichamelijke kastijding, gevolgd door roof, terwijl zich ook gevallen hebben voorgedaan dat die lieden, tengevolge van gebrek aan drinkwater, overleden.

Vóór het vertrek van de karavaan hadden de pelgrims wel vernomen dat ze op den Sultansweg door de Bedoewis werden opgewacht en hadden zij om die reden den weg genomen langs den voet van het gebergte, die veiliger heette, doch dit was in het geheel niet het geval en stierven verschillende personen tengevolge van de ondergane kwellingen, vermoeidheid, hitte en dorst.

De Hindostansche bedevaartgangers kwamen er langs den Sultansweg goed af, omdat zij zich de afpersingen lieten welgevallen, doch de Mandhelingers en Djambiërs hebben zich verzet en bonden den strijd aan tegen 30 Bedoewis.

Deze laatsten leden verliezen en vluchtten, terwijl van de Indische pelgrims, 18 in getal, 4 personen werden gewond.

Het zijn hoofdzakelijk de kameelvoerders, die op de pleisterplaatsen de verwikkelingen bezorgen.

Ook de begeleidende Sjecks worden lastig gevallen en komen in moeilijkheden, als zij over geen voldoende geldmiddelen beschikken.

Zelfs vragen de Bedoewis voorschotten aan de Sjecks voor afkoop van die roofpartijen. Wordt daaraan niet voldaan, dan loopen de kameelvoerders weg en laten zij de reizigers aan hun lot over.

Dat deze zaak voor de Regeering van niet gering belang is, moge o.m. hieruit blijken, dat op 14 Augustus 1920 per stoomschip „Atrens" 1275 Ned.-Indische bedevaartgangers te Djeddah aankwamen. Zij waren te Singapore scheep gegaan.

c. De drinkwatervoorziening te Djeddah. Ten gevolge van de langdurige droogte is de aanwezige hoeveelheid drinkwater te Djeddah zeer gering en zeer duur, dit laatste ook in verband met het groot aantal bedevaartgangers, uit alle landen, dat dit jaar Mekka bezocht.

Wel wordt er zeewater gecondenseerd, doch de installaties worden bewaakt door de politie, ten einde het eerst de officieele personen en de vertegenwoordigers van verschillende landen van drinkwater te voorzien.

De andere vreemdelingen kunnen bijna geen drinkwater machtig worden, zijn dientengevolge ontstemd en toonen zich dan zeer onrustig.

De inheemsche bevolking vangt het regenwater zooveel mogelijk op en bewaart dat in martavanen, die buiten de stad worden bewaard.

Of wel koopen zij drinkwater van de Bedoewi's.

Dagelijks kan men echter in Djeddah van rustverstoringen hooren, die ontstaan, tengevolge van het gebrek aan drinkwater.

De waterverdeeling staat wel onder toezicht van de politie, die haar best doet, doch niettemin is er steeds onrust, zoodra de kameelen der Bedoewi's met drinkwater aankomen.

d. De Prins van Qoezoesjijah (Mekka). Den 16en Augustus 1920 kwam te Djeddah aan Amir Sjerif Ali, oudste zoon van den Vorst van Arabië (Hasjimijah), die zijn vader te Mekka een bezoek bracht.

Hij was vergezeld van de noodige weermacht en werd met de noodige eerbewijzen ontvangen.

Deze prins Amir Sjerif Ali heeft het gezag over Medina.

Hij vertrok per auto van Djeddah naar Mekka, terwijl zijn gevolg de reis maakte per rijtuig of per kameel.

UIT DE CHINEESCHE PERS.

„De Chineesche tusschenhandelaar in Ned.-Indië." II (Slot). De risico komt ten deze geheel voor rekening van den Chinees, want ook de inlander stelt zich bij de levering van het product voor niets aansprakelijk. Deze levert het artikel af aan den Chineeschen handelaar zooals het is en dan moet hij maar zien wat er voor te maken is.

Met de schade, welke wordt geleden of met de winst, welke wordt gemaakt, houdt de inlandsche leverancier zich niet op.

Voor de Europeesche firma's begint pas de risico, zoodra de goed gesorteerde en betaalde stapelproducten in de pakhuizen zijn opgeslagen.

Het dragen van de risico is voor den Chineeschen tusschenhandelaar ten allen tijde zeer moeilijk, doch hij is daartoe in staat, omdat hij gewoonlijk met betrekkelijk kleine winst tevreden is en gaarne handelszaken wil doen.

En deze laatste eigenschap is de reden, dat de Chineesche tusschenhandelaar, die altijd klaar staat voor zaken doen, op dit terrein tot zijn recht komt.

Zonder dezen persoon kan de Nederlandsch-Indische handel zich niet ten volle ontplooien en het is niet meer dan voegzaam dat de Indische maatschappij die nuttige werkzaamheid op prijs stelt en waardeert.

In dit verband rijst de vraag hoe lang het nog zal duren, dat de Nederlanders op Java verschillende adjectieven naar de hoofden der handeldrijvende Chineezen zullen slingeren en op hunne verdrijving van dat eiland zullen blijven aandringen.

Die Nederlanders vergissen zich ten eenenmale en de schrijver stelt de tegenvraag, of door hen wel begrepen wordt wat de Nederlandsche handel in Ned.-Indië zou beteekenen zonder het Chineesche element aldaar?

Men verwijt den Chineezen dat hun handel niet gerugsteund wordt door een behoorlijk fabriekwezen, doch dit is slechts ten deele juist, want behalve dat de Majoor-Chinees, de heer Oei Tiong Ham, en nog andere landgenooten eigenaar zijn van suikerfabrieken, helpen andere Chineezen den suikerhandel als verkooper of als kooper van kleine partijen.

Het brandhout voor de fabrieken wordt voor het grootste gedeelte door Chineezen geleverd en het zou een groote vraag zijn of dat artikel in de tegenwoordige omstandigheden nog geleverd zoude kunnen worden door anderen, als de Chineezen er niet waren.

De rijstverkoop, vroeger in handen van de Chinee-

zen, gaf over het algemeen geen stof tot klagen.

De rijsthandel is thans in handen van de Regeering, doch wat wordt daarbij het publiek niet bemoeilijkt.

Zonder medewerking van den Chineeschen handelaar kan de Nederlandsch-Indische handel niet bloeien en het is te betreuren, dat dit feit door zoovele personen niet wordt begrepen.

De **wilde varkensjacht op Nieuw-Guinea.** Aan de hand van de door pastoor Vertenten te Merauke aan de Javapost verstrekte gegevens, wordt in de „Pewarta Soerabaya" van 15 September 1920, met betrekking tot de wilde varkensjacht op Nieuw Guinea, het navolgende medegedeeld:

Het wilde varken is in de Papoea-landen een der sterkste en gevaarlijkste dieren.

Spreekt men elders van iemand met den moed van een tijger, de Kaja-Kaja spreekt van een persoon met den moed van een varken.

De varkensjager wordt dientengevolge bij de Papoea's in groote eer gehouden, niet het minst omdat hij op de jacht zijnde over geen vuurwapen beschikt, doch het dier in de bosschen doodelijk moet treffen, hetzij met de lans, hetzij met pijl en boog.

Niet alleen dat de jager aan groot gevaar blootstaat, doch hij dient ook over veel persoonlijken moed te beschikken.

Ingeval een groote varkensjacht wordt georganiseerd, worden de varkens door het aansteken van vuren uit de bosschen op de vlakte gejaagd, alwaar zij dan worden opgewacht door de aldaar op wacht gestelde met pijl en boog gewapende personen.

Dezen worden daarbij geholpen door de noodige honden, waarbij vele in het gevecht met het varken het onderspit delven.

Van de hondenteelt wordt door den Papoea, met het oog op de varkensjacht, veel werk gemaakt en deze dieren, door tal van hulpmiddelen, zóódanig gedresseerd, dat zij bij den aanval terstond de buik van het varken openscheuren.

De jager, die met pijl en boog een varken doodt, ontvangt den kop van het dier, terwijl de pijl met het daaraan klevende bloed aan de menigte wordt getoond.

Bij het dooden van een beer door een schot, ontvangt de jager de tanden en de staart.

Zulk een staart dient bij den Papoea tot borstversiering, terwijl in gevallen van verloving de jonge maagd er bijzonder veel prijs op stelt in het bezit van een varkenstaart te worden gesteld.

Sedert de Papoea-landen regelmatig door schepen worden aangedaan en de reizigers curiositeiten als tanden en staarten wenschen te koopen, heeft er veel namaak plaats.

Vele Papoea's dragen die voorwerpen, zonder dat zij ooit eene ontmoeting met een varken hebben gehad.

LITERATUUR-OVERZICHT.

Journaal van Hendrik Hamel.

Als No. XVIII der door de Linschoten-Vereeniging uitgegeven werken is verschenen: Verhaal van het vergaan van het jacht De Sperwer en van het wedervaren der schipbreukelingen op het eiland Quelpaert en het vaste land van Korea (1653—1666) met eene beschrijving van dat rijk, door Hendrik Hamel. Uitgegeven door B. Hoetink. Met 1 kaart en 11 afbeeldingen.

Dit door den heer Hoetink gepubliceerde „Journaal" van Hendrik Hamel is geen herdruk van een der betrekkelijk vele en van elkander verschillende uitgaven welke er van zijn verschenen, maar betreft een door dezen in het Algemeen Rijksarchief te 's-Gravenhage aangetroffen (juister „ontdekt") exemplaar in handschrift, waarvan de tekst vollediger en meer authentiek is dan die van de in 1668 en daarna gedrukte uitgaven. Reeds daarom verdient het toejuiching, dat Hamel's geschrift nogmaals — en nu in de belangrijke en veelgelezen serie Werken der Linschoten-Vereeniging — het licht heeft gezien.

Bovendien heeft de hr. Hoetink, door een voorafgaande Inleiding, door tal van ophelderende noten onder den tekst, alsmede door een aantal Bijlagen, dit journaal belangrijk in beteekenis doen toenemen. Vooral door de voortreffelijke Inleiding, getuigend van intrensieke bekendheid met de verhoudingen van de Oost-Indische Compagnie tot de landen van het verre Oosten in de eerste helft der zeventiende eeuw, is deze uitgave van Hamel's geschrift geworden een boek van groote en blijvende waarde. Ook in de Bijlagen, nagenoeg alle vrucht van archiefstudie, heeft de hr. Hoetink verschillende nieuwe gegevens vastgelegd, voornamelijk met betrekking op de schipbreukelingen en personen — welke in dien tijd een min of meer belangrijke rol hebben vervuld — en op schepen, over het nut waarvan hier niet behoeft te worden uitgeweid.

Wat het Journaal zelf betreft, hetwelk thans, gestoken in een aantrekkelijk gewaad (hulde aan den uitgever Martinus Nijhoff!), den leden der Linschoten-Vereeniging werd aangeboden, het bevat een eenvoudige beschrijving der lotgevallen van een aantal Nederlanders die, na schipbreuk te hebben geleden, dertien lange jaren in een vreemde omgeving moesten verblijven; een onopgesmukt verhaal, opgesteld door een der schipbreukelingen, den boekhouder van De Sperwer, Hendrik Hamel van Gorkum. Maar ook bevat het journaal — en dat is Hamel's grootste verdienste — een even eenvoudig opgestelde beschrijving van de zeden en gebruiken enz. der inwoners van het land, in hetwelk hij zoo lang heeft verkeerd. Die beschrijving heeft bij landgenoot en vreemdeling een gunstig onthaal gevonden en bleef ruim twee eeuwen lang de eenige bron waaruit moest worden geput voor betrouwbare gegevens omtrent het geheimzinnige Corea. In sommige opzichten kan thans nog met vrucht dat gedeelte van Hamel's werk worden geraadpleegd.

Plaatsgebrek is oorzaak dat met deze weinige regels moet worden volstaan, doch hopelijk zijn ze voldoende om den lust tot nadere kennismaking met deze nieuwe uitgave der Linschoten-Vereeniging op te wekken!

Koloniaal Tijdschrift.

De Jan.-afl. begint met de mededeeling, dat de hr. G. J. P. de la Valette om gezondheidsredenen het hoofdredacteurschap heeft neergelegd en prof. D. G. Stibbe tot de redactie is toegetreden. Het aftreden van den hr. d. l. V., die jaren lang onder den schuilnaam „Tertius" de pittige rubriek „Kroniek" bewerkte, is stellig een groot verlies voor het tijdschrift.

Prof. Mr. C. van Vollenhoven opent de rij van artikelen met eene bijdrage „De grondwet en de koloniën". Schr. vestigt er de aandacht op, dat de grondwetscommissie den 27en Oct. 1920 haar rapport indiende en precies deed alsof er geen dringende Indische problemen zijn op te lossen, niettegenstaande die commissie kennis had kunnen nemen van de voorstellen der Indische commissie tot herziening van de grondslagen der Staatsinrichting van Ned.-Indië. Prof. v. V. geeft dan, hoofdzakelijk aan de hand dier Indische voorstellen, de lijnen aan voor dat „vergeten hoofdstuk". — De hr. G. Th. Stibbe publiceert het eerste gedeelte eener beschouwing over het verslag van de commissie tot herziening van de Staatsinrichting van Ned.-Indië. Schr. wijst er op dat het verslag (door de verschillende nota's welke er aan zijn toegevoegd) een te polemiseerend karakter heeft en niet positief genoeg is in de voorstellen. Doch een en ander neemt niet weg dat het geheel een mooi en nuttig werk is, waaruit, vooral voor de machthebbers in Nederland, heel wat te leeren valt. — De controleur H. G. F. van Huls schrijft over de ontwikkeling van het Indische muntwezen sedert de negentiende eeuw (tekst eener voordracht gehouden in de Ned.-Ind. Bestuursacademie). — Een volgend opstel, onderteekend De Vr., bespreekt de plannen om van overheidswege in de Tjihea-vlakte een rijstonderneming te vestigen, met het uitsluitend doel den ongunstigen toestand van den bestaanden landbouw aldaar en van de gezondheid der bevolking te verbeteren. — De hr. D. W. N. de Boer geeft bijzonderheden uit „Het huwelijksrecht bij de Toba-Bataks", vertaald uit een werkje in de voor slechts weinigen toegankelijke Bataksche taal. — De rubriek Kroniek, voor de eerste maal door „Spectator" bewerkt, bevat: Drukke bedevaart. — Een sympathiek streven. — De koloniën in het parlement. — Ten slotte: Vreemde koloniën, door D. G. Stibbe. — Koloniale literatuur, door G. — Mededeelingen.

De Ingenieur.

In het Nr. van 8 dezer een artikel van Dr. ir. A. C. Couwenhoven: Eenige opmerkingen over de keuze van het electrische stroomsysteem voor electrische tractie van hoofdspoorwegen, in het bijzonder voor Ned.-Indië (met ill.).

De hoofdredacteur ir. R. A. van Sandick geeft in

het volgend Nr. een levensbeschrijving (met portret) van Mas Aboekassan Atmodirono, overleden te Semarang 23 Juli 1920, in leven architect bij den Waterstaat in Indië en een der beste voormannen der vooruitstrevende Javanen (o.a. ook lid van den Volksraad en van den gemeenteraad van Semarang). — Verder herdenkt de hr. v. S. den gep. generaal-majoor der genie J. Ph. Ermeling (oud-directeur van de Billiton-Maatschappij), volgens een telegrafisch bericht te Buitenzorg overleden. Hij zou ou 21 Januari 90 jaar zijn geworden, waarvan er 70 in Indië werden doorgebracht. In 1911, toen de overledene 80 jaar oud was, schreef de hr. v. S. in de Ingenieur (No. 6) een uitvoerige levensbeschrijving (met portret) van generaal Ermeling, waarin zijn nuttig, veelzijdig en werkzaam leven werd geschetst. — In hetzelfde Nr. (van 15 Jan.) een ingezonden stuk van ir. C. W. Lely getiteld: „Eenige Indische ervaringen met hydrometrische instrumenten voor debietwaarnemingen in rivieren.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Inhoud van afl. 40: De Boetonneezen (vervolg), door N. — De Tanggaval (slot), door F. A. Bartstra. — Uit de Landraadszaal, door Mr. H. M. D. ter Haar Romeny. — Kromo en het groote verlangen (naar de schrijftafel), door J. Koning. — Bivak-leven (vervolg), door M. A. van der Lijke. — Wat de Javaansch-Mohammedaansche bevolking voor godsdienstige of liefdadige doeleinden zooal opbrengt (met vervolg in afl. 41).

Alf. 41: Boetonneezen (vervolg). — De tabakscultuur in Deli, door J. Koning. — Herman Willem Daendels, 21 Oct. 1762, door M.

Oud en Nieuw uit de Javaansche letterkunde.

Aldus de titel der (bij E. J. Brill te Leiden verschenen) Rede van Dr. G. A. J. Hazeu, uitgesproken bij de aanvaarding van het Hoogleeraarsambt aan de Rijks Universiteit te Leiden, den 12en Januari.

Voropstellende dat, al moge het Javaansch geen wereldtaal zijn en zijn literatuur slechts weinig verbreid en bekend, zegt Prof. H., dat beide toch in hooge mate onze belangstelling verdienen. Want de linguïst kan de ontwikkeling der Javaansche taal over een tijdruimte van ongeveer twaalf eeuwen nasporen, waardoor zij dus van buitengewoon gewicht is voor de Maleisch-Polynesische taalvergelijking; hare omvangrijke literatuur, welke zich uitstrekt over een duizend jaar, biedt den philoloog, den historicus en den ethnoloog belangwekkende stof voor studiën in velerlei richting; maar méér nog dan dat alles treedt voor ons, Nederlanders, op den voorgrond hare cultuur-historische beteekenis als de taal van het volk, dat sedert overoude tijden een beduidende rol gespeeld heeft in en langs de grenzen van den Oost-Indischen Archipel.

Korte berichten voor Landbouw, Nijverheid en Handel.

In No. 48 van den 10en jaarg. vindt men o.m.: Tapanoeli gedurende het eerste halfjaar van 1920. — De oliepalmcultuur in Ned.-Indië. — De handel van Japan met Ned.-Indië gedurende de eerste zes maanden van 1918, 1919 en 1920.

Uit Zendingsperiodieken.

De Zendeling van thans. Een artikel voor en over Zendelingen. — Samenhang tusschen School- en Gemeentearbeid, door G. van der Veen. — De nood der Zending. — Seminarie te Depok, door J. Metz. (Zendingstijdschrift De Opwekker, Nov. 1920).

Pa-Ibrahim, door Goeroe Kristiaan Elia (Orgaan der Nederl. Zendingsvereeniging, Jan. '21).

Terugblik (op het Zendingsterrein Midden-Java). — Midden-Java ten Zuiden. Het land en zijn bewoners (slot). (De Macedoniër, Jan. '21).

De nieuwe kerk van Sitiardja (Oost-Java), door S. S. de Vries. — Het werk van een Zendelingarts. — Het Seminarie te Depok (Nederlandsch Zendingsblad, Januari '21).

De Indische Mercuur.

Jaarg. 1921, No. 1: Prijs van consumptie-suiker op 1 Jan. 1921 in verschillende landen, door Dr. H. C. Prinsen Geerligs. — Verslag omtrent handel, nijverheid en landbouw in Ned.-Indië in 1919, besproken door Dr. J. C. Koningsberger. — Regeeringsbemoeiing met den suikerverkoop in de Vereenigde Staten gedurende en na den oorlog. — De economische toestand van China gedurende het jaar 1919.

No. 2: Mededeelingen van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel te Buitenzorg. No. 11. De opbrengst der oliepalmen in den Cultuurtuin in 1918—1919, door W. M. van Helten. — Kostprijs van suikerriet op Cuba. — Vereeniging „Koloniaal Instituut". Kort verslag der werkzaamheden in het afgeloopen verslagjaar 1920.

Handelsberichten.

No. 722 (van 13 Januari) bevat een redactioneel artikeltje: Bevordering van de nijverheid in Ned.-Indië. Het kwam den samensteller wenschelijk voor nog eens de aandacht te vestigen op de van regeeringswege in Indië genomen maatregelen ter bevordering van de nijverheid (zoowel inlandsche als niet-inlandsche). Vooral bij het overwegen van de mogelijkheid tot het oprichten van filiaal-fabrieken in Indië van in Nederland gevestigde nijverheidsondernemingen is het noodig, dat men weet op welken steun van de zijde der Regeering te rekenen valt.

Gewezen wordt dan op het bestaan eener nijverheidscommissie, waarvan de Jhr. ir. J. C. van Reigersberg Versluys correspondeerend lid in Nederland is (den Haag, Frankenstraat 30), die advies verleent over de kansen van een nieuw op te richten fabriek in Indië. Verder op den geldelijken steun welke door de Regeering kan worden verleend in sommige gevallen. Op den in 1917 ingestelden „Dienst voor Waterkracht en Electriciteit". Ten slotte op de Afd. Nijverheid bij het Dep. van Landbouw, Nijverheid en Handel te Buitenzorg.

Uit een en ander blijkt, dat de Indische Regeering zich beijvert om de industrie in Indië zooveel mogelijk ter zijde te staan. Voor het verkrijgen van nadere gegevens kan men zich wenden tot de 4e Afdeeling van het Ministerie van Koloniën.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Oorspronkelijke bijdragen in No. 23: Vooruitgang Hevea-cultuur, selectie en contraselectie, door C. M. Hamaker. — De landbouw in de Filippijnen, door D. N. — Kininebereiding op de ondernemingen, door Dibbetz. — Grondconserveering in de Grootcultures, door Van Uffelen. — No. 24: Het snoeien van thee in de Preanger. — Repliek aan den hr. Winckel, door Van Uffelen. — Bestrijding der bruine-binnenbastziekte op de onderneming „Goenoeng Passang" bij Djember, door J. G. Coster. — Frappez, frappez toujours, mais frappez juste! door Dibbetz (handelt over goede exploitatie van den bodem bij landbouw en cultures). — Demonstreeren van machines, door H. J. S. Holman.

De rubrieken cultuur- en landbouwberichten uit andere bladen bevatten o.a. in No. 23: Het veeteeltbedrijf in Indië, door Dr. J. 't Hoen. — De palmolie-industrie van Afrika en haar beteekenis voor Ned.-Indië. — Overzicht van de productenmarkt op Java gedurende het derde kwartaal van 1920. — In No. 24: Tijdelijke overproductie van rubber. — De arbeiders-kampong van de toekomst. — Het vraagstuk van de invoering van een klappervezelnijverheid in Ned.-Indië.

Tectona.

Hoofdzakelijke inhoud der November-afl.: Houtpolitiek en Volksraad, door J. P. Menger. — Nieuwe massabepalingsmethode voor opstanden van Prof. Berkhout, vergeleken met eenige andere methoden, door H. E. Wolff van Wülfing. — Vereenvoudiging der houtboekhouding, door C. A. van der Kop, met Naschrift door C. L. M. Draaisma. — Een controleur over het boschwezen op de Saleier-eilanden, door E. H. B. Brascamp. — De hoogtegrens bij de boschreserveering, door E. H. B. Brascamp. — Krachtige maatregelen (van G. G. Daendels), door E. H. B. Brascamp.

Archief voor de Rubbercultuur in Ned.-Indië.

Inhoud der Nov.-afl.: Ontkalking van kalkhoudende wateren ten behoeve der rubberbereiding, door ir. J. C. Hartjens. — Veranderingen bij het bewaren van gevulcaniseerden rubber, door O. de Vries en H. J. Hellendoorn. — Invloed van eenige bereidingsfactoren op de duurzaamheid van het gevulcaniseerde product, door O. de Vries en H. J. Hellendoorn. — De anatomische bouw van het latexvatenstelsel bij Hevea in verband met de latex-productie, door Dr. W. Vischer.

* * *

Ten slotte de navolgende titels:

Verslag van de Handelsvereeniging te Batavia, opgericht anno 1850, over het jaar 1919 (Batavia, G. Kolff en Co.).

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche pers. No. 48. Bureau voor de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden. Afdeeling Pers. (Weltevreden, Drukkerij Volkslectuur).

Voorstel voor de inrichting van fabrieken ter bereiding van palmolie, door ir. Jhr. F. C. van Heurn. (Mededeelingen van het Alg. Proefstation der A. V. R. O. S. Algemeene Serie No. 10).

De opkomst der oliepalmcultuur. Voordracht door Dr. A. L. Rutgers. (Mededeelingen als boven, No. 11).

Bemestingsproeven 1917—'18, door A. N. J. Beets. (Proefstation voor Vorstenlandsche tabak. Mededeeling XLI).

Twee en dertig jaren zeemansleven (van den gezagvoerder bij de St. Mij. „Nederland" Uilkens), door J. ...ing (slot). (Het Indische Leven, 4 Dec. '20).

De nieuwe provincie (naar aanleiding der herziening staatsinrichting Ned.-Indië), door W. Idema. — Het onderhoud der gewestelijke wegen, door J. Rückert. (Locale Belangen, 1 Dec. '20).

Indrukken en gewaarwordingen uit Oost-Indië, door Smissaert. (Nederlandsch Fabrikaat, 5 Jan. '21).

De suikerindustrie op Java (met ill.), door Dr. H. Prinsen Geerligs. (Wereldkroniek 15 Jan, '21).

De R. K. Missie in Suriname. — De nieuwe Gouverneur van Suriname (met portret). — „Pa" van der ...r. (Neerlandia, Jan. '21).

Levend begraven (van vrouwen op Zuid-Nieuw-Guinea), door P. Vertenten. (De Java Post 10 Dec. '20).

De Sa'dan Toradja's (vervolg), door Dr. H. van der ...en. — Opiumana. II. Iets over naam en herkomst van het opium, door M. Tuiten. — De Bestuurshervorming. Rede van den hr. Bergmeijer in den Volksraad (vervolg). — De Javaan en de Chr. politiek, door W. ...k. (De Banier. 10 Dec. '20).

Het leven van den suikerchemist in Ned.-Indië (vervolg). — De Bataksche arbeiders op de cultuurondernemingen, door J. A. Oortman Gerlings (Orang Peladang ... '20).

Lezing van den hr. E. Janssen over de theecultuur op Java (Id. Dec. '20).

Pokken, cholera en typhus in het Ned.-Indisch leger en de entingen tegen deze ziekten, door Dr. A. H. Nijland. (Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde, 1920, 2e helft ... 26).

Suriname.

Het jaarlijksche schriftelijk examen van de ambtenaren der afdeeling West-Indië van het Departement van Koloniën is begonnen. Het voorloopig verslag der Tweede Kamer betreffende de begrootingen van Suriname en Curaçao, voor het dienstjaar 1921, is j.l. verschenen. Wij zullen het hier alleen hebben over Suriname. Het stuk is 9½ kolom lang, maar de belangrijkheid is niet evenredig aan de lengte. De algemeene beschouwingen vangen aan met de bijna jaarlijks terugkeerende klacht over de late indiening der begrooting. Het zoo dikwijls terugkeeren van die klacht wijst er o.i. op, dat vroegere indiening zeer bezwaarlijk is.

Men wenschte te worden ingelicht omtrent het tijdstip der ontslagaanvrage van den gouverneur Staal, en de redenen, welke tot deze aanvrage hebben geleid.

De wijze, waarop het bestuur der kolonie is geregeld, maakte ook ditmaal wederom een onderwerp van beraadslaging uit.

Verscheidene leden achtten het van algemeene bekendheid, dat de thans bestaande bestuursinrichting mede oorzaak is van den minder gunstigen toestand, waarin de kolonie verkeert en oordeelden, dat een eerste middel tot verbetering zou kunnen zijn eene aanzienlijke vermeerdering van het aantal dergenen, die geroepen worden mede te werken aan de samenstelling van de Koloniale Staten.

Voorts waren deze leden — en deze opvatting werd door anderen gedeeld — van oordeel, dat de macht van de Koloniale Staten uitbreiding behoeft. Erkend werd echter, dat de financieel afhankelijke positie waarin de kolonie tegenover het moederland verkeert, het niet gemakkelijk maakt reeds aanstonds tot een uitbreiding van de bevoegdheid der Koloniale Staten over te gaan.

Intusschen zou, naar de meening dezer leden, de positie van de Koloniale Staten wel reeds thans door enkele voor de hand liggende maatregelen kunnen worden verbeterd.

Andere leden verklaarden zich met deze beschouwingen niet te kunnen vereenigen.

Eenige leden brachten ter sprake de wijze, waarop de belangen der kolonie in de Nederlandsche volksvertegenwoordiging konden worden behartigd. Zij waren van oordeel, dat bij de behandeling van zuiver koloniale aangelegenheden in het Parlement, de aanwezigheid van een vertegenwoordiging van de koloniale organen niet kan worden gemist.

Het is meer dan ergerlijk, dat het weer noodig schijnt te spreken over het afstaan van de West-Indische koloniën. Een halve kolom wordt daaraan gewijd.

Sommige leden verklaarden zich met zulk een afstand alleen dan te kunnen vereenigen, wanneer de betrokken koloniën daarbij niet onder de voogdij van een anderen staat zouden worden gebracht, doch wanneer haar geheel zelfbestuur zou worden verleend en zij daardoor ook inderdaad zelfstandig zouden worden. Zij voegden daar echter aanstonds aan toe, dat huns inziens een dergelijke oplossing, gezien de tegenwoordige economische toestand der koloniën, vrijwel tot de onmogelijkheden behoort.

Verkoop der koloniën aan een andere mogendheid zouden deze leden allerminst een daad van wijs beleid achten.

Vele andere leden gaven als hun meening te kennen, dat Nederland in geen geval ten behoeve van een andere mogendheid afstand zou mogen doen van deze koloniën.

Hoe stellen de „sommige leden" zich de zelfstandigheid der koloniën voor? De 6 eilandjes, waaruit de kolonie Curaçao bestaat één republiekje? Of de „zelfstandigheid" nog verder doorgevoerd? Saba een republiekje uit een Neurenberger speelgoeddoos? St. Eustatius een dito? Waarom ook niet? Men heeft toch in Europa ook staatjes, waarover men. . . . springen kan?

Bij vele leden had het verwondering, bij sommige zelfs ernstige ontstemming gewekt, dat in de toelichting op deze begrooting met geen enkel woord is gerept over de mogelijkheid of wenschelijkheid van verbetering van den economischen toestand der kolonie.

In Maart toch van het vorig jaar is hierover een uitgebreid rapport verschenen van de studie-commissie van het Suriname Studie Syndicaat. Het was niet te verwachten, dat reeds thans, naar aanleiding van het rapport, afgeronde voorstellen aan de goedkeuring der Staten-Generaal zouden zijn onderworpen. Doch wel had men gemeend een enkel woord over den inhoud van dat rapport en de aanvankelijke meening der Regeering over de daaraan toegevoegde conclusies in de Memorie van Toelichting te zullen aantreffen. Nu zulks niet het geval is geweest, verklaarde men het op prijs te zullen stellen, indien de Minister in de Memorie van Antwoord alsnog van zijn gevoelens omtrent de voorstellen der genoemde commissie zou willen doen blijken.

Somige leden verklaarden zich over het algemeen met deze voorstellen zeer goed te kunnen vereenigen.

Vele leden waren van oordeel, dat de groote kosten, welke de uitwerking van die voorstellen zou vorderen, geen bezwaar zouden mogen opleveren om daaraan gevolg te geven, indien mag worden aangenomen, dat zij op goede gronden berusten. Dit laatste werd intusschen door enkelen hunner betwijfeld.

Sommige andere leden wijdden een afzonderlijke beschouwing aan het in de kolonie bestaande spoorwegvraagstuk, dat met de economische ontwikkeling zoo nauw verband houdt.

Zij kwamen met kracht op tegen de huns inziens van weinig economisch doorzicht getuigende opvatting, welke uit het antwoord spreekt, dat de minister gaf op de vragen van het lid der Kamer, den heer de Jonge, betreffende de beperking van de exploitatie van den kolonialen spoorweg in Suriname.

Ook vroegen zij de bijzondere aandacht der Regeering voor de eveneens zeer belangrijke vraagstukken der telegrafische verbinding, zoowel tusschen de verschillende plaatsen der kolonie onderling als tusschen de kolonie en het buitenland, en der verlichting.

Ten slotte gaven zij als hun meening te kennen, dat zooveel mogelijk getracht moet worden de uitgaven der kolonie te dekken door inkomsten, in en uit de kolonie verkregen.

Andere leden konden zich met de hierboven weergegeven opvatting niet vereenigen.

Zij wezen op het artikel, getiteld ,,De waarde van Suriname'', van den heer Pyttersen, opgenomen in De West-Indische Gids van Maart 1920, en zouden het op prijs stellen te mogen vernemen, of de Minister bereid is te bevorderen, dat de onderzoekingen worden ingesteld, welke, blijkens het slot van dat artikel, door den schrijver als noodzakelijk worden beschouwd.

Wij hopen, dat bij de openbare behandeling der begrooting een amendement zal worden ingediend, om een post op de begrooting uit te trekken voor een onderzoek naar de waterkracht der vallen in de rivieren. Britsch Guiana heeft dit onderzoek reeds aangevangen voor zijn rivieren.

Ten slotte verklaarden sommige leden ten aanzien van de toekomst van Suriname zeer pessimistisch gestemd te zijn. Waarom — vroegen zij — komen uit de kolonie zelf niet eens plannen tot haar ontwikkeling, als deze zoo rijk is en de bevolking daartoe in staat?

Een onredelijke vraag, naar onze meening, als wij zien wat er geworden is van de voorstellen van de Studie-commissie van het Suriname Studie Syndicaat.

Zouden plannen uit de kolonie een beter onthaal vinden?

Eerst als de zaken in Oost-Indië slechter gaan, zullen de Nederlandsche kapitalisten het oog vestigen op Suriname.

R o r a c - c o n c e s s i e. Eenige leden brachten ter sprake de uitgifte op 9 Februari 1920 van eene concessie voor bauxiet-ontginning aan de N.V. Nederlandsche Mijnexploitatie-maatschappij, op een terrein, behoorende tot de voormalige plantage Rorac. Zij gaven daarbij uiting aan hun leedwezen over de houding, door den toenmaligen waarnemend Gouverneur in deze aangenomen.

Verscheidene andere leden verklaarden zich ten dezen aanzien hun oordeel te willen voorbehouden totdat het verslag der Commissie, in wier handen de inlichtingen van den Minister op twee desbetreffende adressen van de Koloniale Staten door de Kamer zijn gesteld, zal zijn uitgebracht.

G e n e e s k u n d i g e d i e n s t. Eenige leden verklaarden gaarne te zullen worden ingelicht omtrent de werking van den geneeskundigen dienst. Zij zouden het op prijs stellen daarbij te zien vermeld, welke maatregelen zijn genomen ter bestrijding van de filariose, en met welk resultaat.

A r b e i d s b e s c h e r m i n g; s o c i a l e v e r z e k e r i n g. Gaarne zouden sommige leden vernemen, hoe het staat met de arbeidsbescherming in de kolonie.

Op het invoeren van verplichte verzekering van arbeiders tegen ongevallen en invaliditeit werd aangedrongen.

* * *

Uit den brief van de week in ,,Op de Uitkijk'', van 11 December, knippen wij het volgende:

,,Wie misschien ook binnen niet al te langen tijd de kolonie zal verlaten, is de chef van het Militair Hospitaal, die door zijn bevordering tot majoor tot de ,,gouden kragen'' is gaan behooren en nu te ,,hoog'' is voor Suriname. Blijkt nu weer niet hoe onverantwoordelijk het is, de baantjes van chef van het hospitaal met die van geneeskundig inspecteur te verbinden? Om op hygiënisch gebied wat te willen bereiken, is toch een eerste vereischte, dat men het volk, den volksaard en de volksleefwijze kent. Maar hoe gaat het nu? Er komt hier iemand, die net, dat hij kan beginnen met aan te vangen met te beginnen zich van het noodige op de hoogte te stellen, wordt weggeroepen en zijn plannen, als hij die al heeft kunnen maken, onuitgevoerd moet laten aan zijn opvolger, die net als hij, zal beginnen met te vangen, enz.''

De Surinaamsche Bouw- en Woning-Maatschappij.

Bij H. van Ommeren te Paramaribo is verschenen het verslag over het vierde boekjaar 1919 der N. V. Surinaamsche bouw- en woning-maatschappij, uitgebracht op de gewone jaarlijksche vergadering van aandeelhouders op 8 April 1920.

Na het voorwoord wordt omtrent den werkkring der maatschij. vermeld, dat in dezen geen verandering kwam en dat de aandacht ook in 1919 gevestigd bleef op de reeds bedende 4 onderdeelen, t.w.: A. De exploitatie van gebouwde eigendommen met erven, op welke de woningen verhuurd worden. B. Het uitgeven van gebouwde eigendommen met erven op afbetalingsvoorwaarden. C. De exploitatie van bouwterreinen, en D. Het beheeren van gebouwen, erven en terreinen voor rekening van derden.

Volgt een uitvoerige mededeeling omtrent al deze onderdeelen.

Aan den toegevoegden balans en de Winst- en Verliesrekening op 31 December 1919 wordt nog het volgende ontleend, met betrekking tot de W i n s t - v e r d e e l i n g. De in het afgeloopen jaar gemaakte winst bedroeg na aftrek van de vereischte afschrijving op Amortisatiehuizen en Bouwterreinen: f 9.712.23 (in 1918 f 10.917.98). Dit bedrag werd als volgt verdeeld:

f 5.571.88 voor afschrijving van 3 pCt. op de tot groep A. behoorende eigendommen en erven.
,, 75.36 voor afschrijving op kantoorinrichting.
,, 1000.— tot verhooging van het reservefonds op elk aandeel f 1000.—.
,, 64.99 als onverdeeld winstsaldo, overgebracht op de nieuwe rekening.

f 9712.23 totaal.

Curaçao.

De Begrooting 1921.

Verschenen is het Voorloopig Verslag. Volgens het uittreksel in de ,,Nieuwe Rotterdamsche Courant'' meenden sommige leden, dat de toestand der kolonie weinig rooskleurig is en achteruitgang te bespeuren is. Aruba, Curaçao en Bonaire zouden hoe langer hoe meer van hunne beteekenis verliezen. Phosphaat, aloë en goud hoort men daar niet meer noemen. Die leden zouden toch wat beter moeten

…teren. En als een climax volgt dan: Op St. Eustatius, St. Martin en Saba wordt zelfs geen Nederlandsch meer gesproken. De transitohandel van Curaçao blijkt niet aan de verwachtingen te hebben voldaan. Ter inlichting geven wij hier even de ronde cijfers der waarde van den doorvoer:

1914: *f* 55.000.—;	1917: *f* 55.000.—;
1915: *f* 66.000.—;	1918: *f* 45.000.—;
1916: *f* 67.000.—;	1919: *f* 72.000.—;

Tegenover de aangeprezen decentralisatie bevalen de leden aan centralisatie van beide W.-I. koloniën onder één bestuur. Evenals anno 1828.

Gevraagd werd naar de plannen tot herziening van het Regeeringsreglement, in verband met de samenstelling van den Kolonialen Raad. Op verbetering der positie van de ambtenaren werd aangedrongen en op herstel van de door den Kolonialen Raad verworpen posten van tegemoetkoming in de kosten van vervoermiddelen der geestelijken en van overtochtsgelden voor de verpleegsters.

* * *

De heer Ketelaar heeft in de Tweede Kamer schriftelijk aan den Minister van Koloniën gevraagd:

Is het juist, dat de minister bepaald heeft, dat gouvernementspassagiers van en naar Curaçao niet meer gebruik mogen maken van de rechtstreeksche verbinding tusschen het moederland en die kolonie, doch gedwongen zijn hun reis te maken over Suriname?

Zoo ja, welke overwegingen hebben tot dezen maatregel geleid, en zijn er ook uitzonderingen op toegelaten?

Cuba.

De „Amigoe di Curaçao'' van 18 Dec. 1920 schrijft:

Een paar maanden geleden, toen wij eenige bijzonderheden publiceerden over de geweldige suikercrisis op Cuba, waagden wij de voorspelling, dat deze daling van de suikerprijzen wel haar terugslag zou doen voelen op de hooge werkloonen, tot nu toe aan de werklieden onzer kolonie, daar in de rietvelden werkzaam, uitgekeerd.

Die voorspelling is reeds werkelijkheid geworden. Berichten, hier de vorige week door de Spaansche boot „Antonio Lopez'', komende van Cuba, aangebracht, meldden, dat een arbeider, die vroeger een minimum dagloon van 2 tot 2½ dollar verdiende voor het kappen van suikerriet, nu betaald wordt voor het werk dat hij levert, n.l. 80 Amerikaansche centen of 2 gld. per 100 Arroba (à 25 pond). Als hij dus kans ziet 200 Arroba's daags in te leveren, kan hij zijn dagloon tot 4 gld. opvoeren, wat heel wat minder is dan vroeger.

Van een andere gezaghebbende zijde hoorden wij een bericht, dat er nog veel ernstiger uitziet.

Ten gevolge van den maatregel der banken op Cuba, om alle voorschotten te weigeren op den toekomstigen oogst, zitten de suikerplanters in groote geldverlegenheid, en moeten nu de werklieden in de rietvelden het gelag betalen.

Velen dezer zijn bij hun werving alhier de oogen verblind door het gewone voorschot van 25 gld., wat hun bij hun vertrek naar Cuba werd uitbetaald, ook door de stellige mededeeling, dat hun hetzelfde loon als vroeger zou worden uitbetaald.

Doch die uitbetaling geschiedt feitelijk geheel anders dan vroeger.

Elke week of maand worden de werklieden met bons uitbetaald, dus ontvangen geen geld. Die bons van de suikercentrale zijn eerst na afloop van de campagne, dus eerst als de geheele oogst is binnengehaald, bij de Maatschappij, tegen het verschuldigde bedrag in geld inwisselbaar.

Het natuurlijk gevolg van dien onbillijken maatregel zal nu zijn, dat de werklieden al die briefjes maanden lang nauwkeurig moeten bewaren, willen zij de kans behouden later hun geld te krijgen. Doch als misschien de oogst tegenvalt, of een nieuwe crisis intreedt en de Maatschappij een onverwachte strop krijgt, of failliet gaat, is de werkman er de eerste dupe van.

Doch bovendien kan die werkman al dien tijd niets naar zijn achtergebleven familie opzenden. Evenmin kan zoo'n werkman al dien tijd zonder zakgeld blijven. Wij vermoeden, dat er een groote zwendel van verschacheren van bons ver beneden de waarde het gevolg van zal zijn.

Aruba.

Treurige berichten bereiken ons van Aruba. De regenval is daar maar uiterst gering geweest.

De parochies Santa Cruz en Sabaneta zijn nog het minst bedeeld. Vooral in Sabaneta is nagenoeg niets gevallen. Er is daar ook nu nog absoluut gebrek aan drinkwater, zoodat daar een ware noodtoestand heerscht, ook door het groot getal zieken en sterfgevallen. Behalve mazelen, die er hevig gewoed hebben, heerscht er nu ook scorbut en roodvonk.

Vroeger waren er twee dokters op Aruba. Dit jaar is er maar één meer. En het ergste is, dat Dr. Hopkins zelf nu ook ziek ligt.

De aanleg van de waterleiding van Boca San Nicolaas naar Sabaneta, waarom de bevolking gevraagd heeft, wordt over den afstand van één uur gaans op bijna *f* 20.000 geschat. Nog daargelaten, dat die waterleiding misschien eerst over een jaar voltooid zou kunnen zijn, is het zeer twijfelachtig of die groote onkosten wel gemotiveerd zijn, daar de hoeveelheid water, die deze leiding zou kunnen opleveren, op verre na niet voldoende zou zijn voor de bevolking van Sabaneta. Men overweegt nu of het niet mogelijk is, om geregeld drinkwater van de Playa door middel van een autotruc aan te voeren.

(A. d. C.)

* * *

Naar wij in de bladen lezen, heeft, naar aanleiding van het door ons vermelde rondschrijven van den Gouverneur aan eenige handelsondernemingen, de Algemeene Ambtenaren Vereeniging de volgende motie aangenomen:

„De A. V. V. in haar algemeen vergadering, gehoord hebbende de bespreking bij het desbetreffend punt, is van oordeel, dat het Bestuur dezer kolonie ambtenaren niet behoort tegen te werken in hun pogen om een betrekking in particulieren dienst te krijgen en gaat over tot de orde van den dag.''

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen

Steeds nieuws onder de zon.

De onderzeeërs hebben zooveel tonnenmaat vernietigd, dat er groot gebrek aan scheepsruimte moest ontstaan. En er zijn nu te veel schepen voor de te vervoeren vracht. De hooge verwachtingen, waardoor de scheepvaartaandeelen hoog opliepen, zijn op teleurstellingen uitgeloopen.

Op vele punten van de aarde werden gedurende den oorlog enorme hoeveelheden producten opgestapeld, die, na den oorlog over de wereld verdeeld, evenwicht moesten brengen in de voorziening van allerlei levensbehoeften. Gekomen is, bij overdaad van voorraden hier, hongersnood en gebrek elders, terwijl de stilliggende schepen de overheveling niet kunnen bewerkstelligen.

Door de valuta leek 't eene volk financieel op bankroet, 't andere op rijkdom aangewezen; op stuk van zaken leiden allen eronder.

Er is op zóó groote schaal stukgeslagen en vernietigd tijdens den oorlog, en er werd tegelijkertijd zóó weinig nuttige constructie geleverd, dat als eenig middel tot

het genezen van de schaarschte en de duurte genoemd werd groote arbeidzaamheid, gepaard aan algemeene spaarzaamheid. In dit verband werden de werkstakingen misdadig genoemd en werd de invoering van den 8-urigen werkdag scherp veroordeeld. Een jaar slechts bewoog de algemeene beweging zich in die richting. Niettegenstaande er noch bijzondere arbeidzaamheid, noch bijzondere spaarzaamheid betracht is, zijn de verschijnselen plotseling omgeslagen. Er is overdaad van aanbod. De arbeiders zoeken weer naar werk, met honderdduizenden moeten zij afgewezen worden. Van hoog loon in eens tot werkeloosheid.

Wie zich heden verheugt in de prijzendaling, hoort morgen dat 50 pCt. van de arbeiders ten laste van de schatkist komen, hetgeen, in belasting omgezet, uit de inkomens zal moeten worden gehaald van hen, die nog wèl verdiensten hebben.

Demobilisatie zal, zeide men in ons land, een overdaad van intellectueele krachten vrij doen komen, die voor leger- en crisisdoeleinden tijdelijk gebonden waren. Er is echter voor menigen tak van bedrijf, nijverheid en dienst gebrek aan geschikte krachten, en voor onze koloniën is dit zelfs in die mate 't geval, dat in een ongewenschte verhouding beroep op vreemdelingen, ook voor de ambtelijke betrekkingen, moest worden gedaan. Zal ook dit verkeeren, plots als bij de handenarbeiders?

Verwachtingen, door de meest bevoegden gebouwd op de uitkomsten van cultures, industrieën, maatschappijen, zijn precies tegenovergesteld uitgekomen.

Frankrijk en België willen de centrale staten, in 't bijzonder Duitschland, uitpersen en leegpompen ten eigen bate. Wie deze poging onbevooroordeeld gadeslaat, ziet Frankrijk en België zich in krachten uitputten, zonder het gewenschte doel te bereiken, terwijl Duitschland tegen de verdrukking in naar nieuwe groeigelegenheid blijft zoeken.

Griekenland blijft na het terugroepen van koning Constantijn een dergelijke politiek tegen Turkije voeren, waar de regeeringen van Constantinopel en van Angorra, die eigenlijk niets met elkander moesten gemeen hebben, samenwerken om het verdrag van Sèvre ten koste van Griekenland te doen herzien.

Amerika wacht 't laatst om met Duitschland vrede te sluiten en zal de eerste zijn om met Duitschland in gewone vredesverhoudingen te treden.

Amerika trekt een deel van zijn troepencontingent uit 't bezette gebied terug. Maar Frankrijk laat de van daar teruggenomen zwarte troepen weer uit hunne winterkwartieren in Zuid-Frankrijk naar Duitschland teruggaan.

Men wil in den reusachtigen vlootbouw van de Ver. Staten het beste middel zien om Groot Brittannië en Japan tot een beëindiging van den wedstrijd in vlotenbouw te brengen.

Vele menschen emigreeren, omdat zij meenen het elders beter te zullen hebben; door 't groote aantal, hebben de landverhuizers echter de omstandigheden zelfs in de landen waar zij vroeger welkom waren, bedorven. Slechts weinige landen willen nog immigranten hebben en daarheen willen zij, die een nieuw vaderland zoeken, juist weer liever niet heen.

In 't groot en in 't klein, in 't algemeen en in 't bijzonder komt tegenwoordig hetgeen met een bepaalde bedoeling opgezet wordt, juist anders uit. Wie de oorzaak meent te kunnen aanwijzen voor een bestaanden misstand, ziet dezen veranderen en verdwijnen, zonder dat de vermeende oorzaak verdwenen is. Wie uit hetgeen is, een naar hij meent voor de hand liggende conclusie waagt te trekken, ziet er juist het tegenovergestelde uit te voorschijn komen.

Is 't voor onzen tijd niet meer waar, dat er geen nieuws onder de zon is, zet 't telkens komende nieuwe zich telkens weer in niet verwacht nieuws om, toch zou de vraag gesteld kunnen worden, of dit alles eigenlijk feitelijk wel iets nieuws is. Immers ijverige zoekers weten ons bijna voor elk verschijnsel aan te toonen, dat het weleer hier of daar in de geschiedenis reeds eens op vrijwel gelijke wijze afgespeeld werd. Van meer practische beteekenis dan deze tot wetenschap geworden waarnemingen, is de overweging: bestaat er kans en waarschijnlijkheid dat de in zoo menig opzicht heerschende verwarring in een logischen loop zal worden geleid? De voorstanders van de oude orde van zaken hebben gehoopt den vroegeren toestand ongeveer weer terug te zien keeren; zij zullen wel tot de overtuiging gekomen zijn, dat 't heil niet in die reactie te zoeken is. De helden in socialistische theoriën hebben 't tijdstip rijp geacht voor de omzetting van hun leer in werkelijkheid. Al zeggen zij 't niet, zij zien door die verwezenlijking geen heilstaat geboren worden. De uiterste linkschen, die gemeend hadden dat de toepassing van hunne communistische ideeën nog in lange niet aan de beurt zou zijn om daadwerkelijk een proef af te leggen, zien in Rusland hun hemel als een afschuwelijke hel. De scheiding, de tegenstelling tusschen kapitaal, intellect, arbeid, is tot een scherper strijd gekomen dan te voren, ook deze strijd is een wereld-oorlog geworden. Maar evenals de staatkundige strategische oorlog, terwijl hij de volkeren feller dan ooit en in grooter massa dan ooit tegen elkander opjoeg, hen tevens doordrong van 't bewustzijn dat zij elkander noodig hebben en de nawerking hiervan nog doende is om hen tot de overtuiging te brengen, dat de welvaart voor allen niet kan terugkeeren alvorens dit bewustzijn ten volle zal hebben gezegevierd, zoo zal ook de sociaal economische oorlog, die nog ten volle in gang is, en waarbij de fronten tegenover elkander vast liggen, zooals dit 't geval is geweest met de militaire fronten op alle slagvelden, aantoonen, dat allen elkander noodig hebben onderling en wederkeerig en zal het evenwicht eerst worden hersteld als de eenzijdigheid en partijdigheid overwonnen zullen zijn door een altruisme, dat de groote tegenstellingen van weleer weet te schuwen, zonder er andere nieuwe, maar even leelijke tegenstellingen voor in de plaats te brengen.

Die strijd om 't betere nieuwe is nog in volle woeling. Er zal nog veel ellende moeten komen om de overwinnaars in den soldatenoorlog van hun oorlogsroes te genezen; er zal nog veel ellende moeten komen om kapitalisten, socialisten en communisten tot eerlijk altruistisch voelen te brengen. Maar het wereldgebeuren van onzen tijd is met zijn groote schommelingen, met zijn onberekenbare slingeringen, slechts een uiting van de worsteling, die toch inderdaad gestreden wordt om een betere wereld te krijgen en die, als elke strijd, welke daadwerkelijk aangepakt en doorgezet wordt, tot een uitkomst moet leiden. In zoover is de toestand gunstiger dan zeven jaren geleden, toen eigenlijk alleen de leeraren en hunne leerlingen samenkwamen om voorbereidend werk te doen. Ieder bleef toen overtuigd van het alleen goede en van het geheel goede van zijn inzicht. De monstergruwelen, die wij beleven, zijn noodig geweest en zijn nog noodig ter genezing van de dwaling in het valsche geloof.

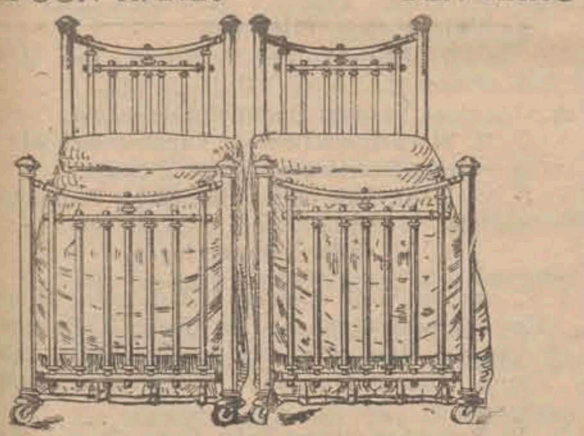
Zoo ligt er ook een ideaal in de afschuwelijke werkelijkheid van het tergende, het vaak menschonteerende tooneel van nijd, haat, egoisme. Een droom van meer broederschap in de samenleving, die juist zoo ziek is door gemis aan broederschap. Om in die richting iets groots te bereiken, was een diep- en ver ingrijpende omwenteling noodig, de revolutie van deze eeuw kan die omwenteling zijn. Wij hebben het geloof dat dit zoo zijn zal, dat ook die tegenstelling van vrede door oorlog komen zal. Wij gelooven, dat evenals de aarde tot rust is gekomen na de groote omwoeling, die bosschen tot duizenden meters onder den grond werkte, van waar zij nu als steenkolen tot nieuw nut opgedolven worden, ook het menschdom tot rust zal komen na de omwoeling, die het nu diep doet verzinken, en dat hetgeen nu lijkt daarin hopeloos verloren te gaan, weer eens als goed nieuws door de zon beschenen zal worden.

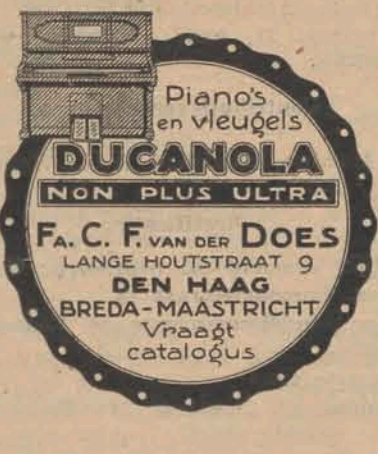
Inluiden van den nieuwen koers in Britsch Indië.

De hertog van Connaught heeft, als speciaal uitgezonden vertegenwoordiger van den koning, de eerste zitting geopend van den wetgevenden raad te Madras, ingesteld volgens de bepalingen, die aan 't geheele bestuur in Britsch Indië eene nieuwen koers moeten geven. In zijn rede heeft de hertog aangedrongen op het verkleinen van alle punten van geschil en het vergrooten van alle punten van overeenstemming. Aldus vereenigd zouden de Indiërs het nieuwe politieke werktuig gebruiken om de verdrukte klassen op te heffen en de scheidsmuren af te breken, die, tusschen de verschillende gelooven en kasten, door tegenovergestelde belangen, nog bestaan. Het doel moet wezen: te regeeren met het oog op het geluk van het volk.

Zooals men weet, zijn deze woorden geen algemeenheden zonder tastbare beteekenis. De non-coöperationactie gaat rechtstreeks in tegen de strekking van het nieuwe stelsel, zooals dit uit het Montagu-Chelmsford-ontwerp gegroeid is. In denzelfden tijd, dat de hertog zijn aanbeveling tot eensgezindheid uitsprak, had de telegraaf berichten over onlusten en werkstakingen op verschillende punten te melden.

De nieuw benoemde onderkoning, lord Reading, die binnen kort naar Britsch Indië vertrekt, zal zeker niet zonder groote moeilijkheden het weerspannige deel der uitgestrekte kolonie tot instemming met des prinsen aanbeveling brengen. Eenige bladen hebben de keuze van een israeliet als onderkoning, niet gelukkig ge-

acht, zij beweren dat een Oostersch volk liever een volbloed Westerling op den troon ziet.

Beklimming van den Mount Everest.

Het onbereikbare laat den mensch geen rust. Men is, volgens een mededeeling door den voorzitter van de Royal Geographical Society, bij deze vereeniging, in gemeenschap met de Alpine Club, bezig aan de uitwerking van plannen voor een zeer stelselmatige expeditie naar den top van den 29142 Eng. vt. hoogen Mount Everest, den, in Thibet gelegen, hoogsten berg der aarde. Niet alleen de top, maar vrijwel de geheele berg is voor de Europeanen te ontdekken gebied. Politieke hinderpalen versperden tot nu toe den weg tot den berg. De toegang schijnt nu gegund, maar op hulp van de bevolking mag toch niet gerekend worden. Wel weet men in algemeenen zin genoeg van den berg om met zekerheid op een opeenhooping te rekenen van alle moeilijkheden en bezwaren, welke een zoodanige onderneming kan opleveren. Tweemaal zoo hoog als de Mont Blanc, is 't bovenste gedeelte nog zeer ongunstig gelegen, zoowel door den bouw als door de klimaatomstandigheden.

De voorbereiding zal zeer bedachtzaam geschieden. De eigenlijke bergtocht, die in 1922 zal worden ingezet, wordt vooraf gegaan door een vóór-expeditie in den loop van 1921, door studiën en door waarnemingen van velerlei aard, waarbij ook 't vliegtuig een rol te vervullen krijgt.

De hoogste top van de Himalaya, tot nu toe door klimmers bereikt, bedraagt 24600 Eng. vt., daar komen dus nog ruim 4500 vt. bovenop! De Britsche regeering zal de onderneming steunen. Als waarschijnlijke leiders worden genoemd generaal Bruce en dr. Kellas.

Mededeelingen.

Van het Informatie-bureau:
(Heulstraat 17, Den Haag).

OPROEPING VAN TWEE CHIRURGEN VOOR DEN GENEESKUNDIGEN DIENST IN NEDERLANDSCH-INDIE.

Voor den dienst in Nederlandsch-Indië kunnen worden uitgezonden twee ervaren chirurgen, die in het bezit zijn van een diploma als Nederlandsch arts, ten einde daar te lande, in tijdelijken dienst met een vijf- of driejarig dienstverband, als gouvernementsarts te worden werkzaam gesteld bij den burgerlijken geneeskundigen dienst.

Uitoefening van particuliere consultatieve operatieve praktijk — waaronder niet begrepen is particuliere niet consultatieve spreekuurpraktijk — wordt toegestaan.

Aan de uitzending uit Nederland wordt verbonden:

a. vrije overtocht naar Nederlandsch-Indië, ook voor het wettig gezin, in de eerste klasse;

b. eene tegemoetkoming in de uitrustingskosten ten bedrage van ƒ 3000 (drie duizend gulden) voor de artsen, die een dienstverband van 5 jaren aangaan;

c. indien de uit te zenden geneesheeren gehuwd zijn, uitkeering van het bedrag van eene maand ambtsbezoldiging, als verhooging van de onder b bedoelde tegemoetkoming.

d. eene voorloopige bezoldiging van ƒ 250 's maands, ingaande met den dag van inscheping naar Nederlands-Indië, en voortdurende tot dien, waarop de ambtsbezoldiging ingaat;

e. binnen 1 jaar na ontheffing van de tewerkstelling — tenzij deze ontheffing medebrengt de verplichting om gelden terug te storten — recht op overtocht naar Nederland op denzelfden voet als omschreven onder a.

De bezoldiging van gouvernementsartsen in Indië bedraagt ƒ 400 's maands, met 6 verhoogingen, elk van ƒ 100 's maands, waarvan de eerste na 1 jaar en de overige telkens na 3 jaar dienst.

Gegadigden, die reeds artservaring bezitten, kunnen al dadelijk eene hoogere aanvangsbezoldiging bekomen, bij de berekening waarvan de jaren van werkzaamheid als arts binnen de keerkringen voor vol en die buiten de keerkringen voor de helft medetellen.

Boven de bezoldiging wordt een duurtebijslag verleend, welke afhankelijk is van het bedrag der bezoldiging, doch ten minste ƒ 130 's maands bedraagt.

Van lichamelijke geschiktheid voor den Indischen dienst moet blijken uit een geneeskundig onderzoek vanwege het Departement van Koloniën.

De ambtsbezoldiging gaat in Indie in met den eersten dag der maand, volgende op die, waarin de benoeming van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië zal hebben plaats gehad en de betrekking zal zijn aanvaard.

De uit te zenden geneesheeren zijn verplicht de in verband met hunne uitzending voor den Indischen dienst aan hen of te hunnen behoeve dan wel ten behoeve van hun gezin van landswege voldane gelden wegens tegemoetkoming in de kosten van uitrusting, overtocht naar Nederlandsch-Indië, zoomede alle andere aan hen ter zake voormeld middellijk of onmiddellijk van landswege toegelegde gelden (met uitzondering van genoten bezoldiging en hetgeen daarmede is gelijk te stellen) onverwijld in 's lands kas terug te storten, ingeval zij niet binnen den hun aan te wijzen termijn naar Nederlandsch-Indië vertrekken, de reis derwaarts moedwillig afbreken of om andere redenen dan welbewezen ziels- of lichaamsgebreken, buiten eigen toedoen ontstaan (ter beoordeeling van de Regeering), de werkzaamheden, waarvoor zij worden uitgezonden, niet aanvaarden, dan wel binnen vijf of drie jaren (al naar gelang van het aan te gaan dienstverband) na hunne aankomst in Nederlandsch-Indië uit 's lands dienst worden ontslagen.

Zij, die voor uitzending in aanmerking wenschen te komen, moeten zich vóór 1 Februari a.s. bij een ongezegeld verzoekschrift, dat aan het Departement van Koloniën moet worden gericht, aanmelden bij de 9e afdeeling, onderafdeeling B, van dat Departement, onder overlegging van:

a. hun diploma;

b. eene beschrijving van opleiding en levensloop.

In het verzoekschrift moet worden vermeld de plaats en de datum van geboorte, zoomede of men een drie- of vijfjarig dienstverband wenscht aan te gaan.

(Nederlandsche Staatscourant van 3 Januari 1921, No. 1).

UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDISCHEN STAATSDIENST.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's lands dienst in Nederlandsch Oost-Indië, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Departemetn van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging:

Ambtenaar bij de rechterlijke macht (Doctoren in de rechtswetenschap, die geslaagd zijn in het examen bedoeld bij art. 141, 2de lid, der Hooger-onderwijswet).

Referendaris ter algemeene secretarie of bij de departementen van onderwijs en justitie.

Ambtenaar bij den bureaudienst (Doctoren in de rechtswetenschap).

Bureau-ambtenaar bij het Departement van Financiën.
Leeraar in de plant- en dierkunde.
Leeraren in de Nederlandsche taal.
Leeraren in de aardrijkskunde.
Leeraren in het Duitsch.
Leeraren in het Fransch.
Leeraren in het Engelsch.
Leeraren in de wis- en natuurkunde.
Leeraren in het teekenen (akte Me en g).
Leeraar in de geschiedenis.
Leeraren in de Staatswetenschappen.
Leeraren in de scheikunde.

1 civiel- of bouwkundig ingenieur bij het middelbaar technisch onderwijs.

1 werktuigkundig ingenieur bij het middelbaar technisch onderwijs.

Gepensionneerde genie-officieren als leeraren in de bouwkundige vakken bij het middelbaar technisch onderwijs.

Onderwijzer in de hout- en ijzerbewerking voor de middelbaar technische scholen.

Leeraar aan de opleidingsschool voor inlandsche rechtskundigen.

Gouvernements-arts bij den burgerlijken geneeskundigen dienst (voor vasten of tijdelijken dienst).

Tijdelijk gouvernementsarts bij den dienst der pestbestrijding.

Chirurgen.
Technisch-bacterioloog.
Chemicus.
Physioloog-therapeut.

Vrouwelijk gouvernements-arts bij den burgerlijken geneeskundigen dienst (schoolarts).

Psychiater bij het krankzinnigenwezen.

Klinisch onderlegd arts bij de tuberculose-bestrijding.

Leeraar in de pathologische anatomie bij de school tot opleiding van Indische artsen te Weltevreden.

Apothekersbedienden (ongehuwd).

Verpleegster 1ste klasse bij den burgerlijken geneeskundigen dienst.

Verpleegster 1ste klasse bij het krakzinnigenwezen.

Verpleegster 1ste klasse voor de militaire hospitalen.

Verpleger voor de militaire hospitalen.

Veearts bij den burgerlijken veeartsenijkundigen dienst.

Candidaten-notaris bij de Wees- en Boedelkamers.

Waterbouwkundig ingenieur voor waterkracht en electriciteit.

Electrotechnisch ingenieur voor waterkracht en electriciteit.

Werktuigkundig ingenieur voor het stoomwezen en een voor het baggerwezen.

Bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken:
Civiel-ingenieur,
Opzichter,
Opzichter voor de landsgebouwen.

Bouwkundig teekenaar voor het departement der burgerlijke openbare werken.

Scheepsbouwkundig teekenaar.

Opziener bij den algemeenen dienst van 's lands mijndiensten (met vakkennis).

Bouwkundig opzichter bij den dienst der zoutregie.

Adjunct-landmeter bij het kadaster.

Ingenieur bij 's lands mijndiensten.

Bij den dienst der Staatsspoorwegen:
Civiel-ingenieur,
Werktuigkundig ingenieur,
Ingenieur voor het signaalwezen,
Gegradueerde ambtenaren,
Machinist,
Automonteur,
Opzichter werkplaats voor afd. rijtuigbouw, smederij, instrumentmakerij en gereedschapmakerij,
Opzichter voor opnamen, aanleg en weg en werken.

Bij den dienst der Staatsspoorwegen (in tijdelijken dienst):
Beheerder van groote stations,
Onderbeheerder van groote stations,
Treindienstleider,
Technicus voor electro-zwakstroom.

Scheikundig ingenieur ten behoeve van 's Lands mijndiensten.

Deskundige voor de potten- en pannenbakkerij.

Scheepsbouwkundig ingenieur bij het marine-etablissement te Soerabaya.

Bij den post-, telegraaf- en telefoondienst:
Eectro-technisch ingenieur,
Electro-technisch ambtenaar 1ste klasse,
Electro-technisch ambtenaar 2de klasse,
Adsp.-electro-technisch ambtenaar,
Instrumentmaker 1ste klasse,
Instrumentmaker 2de klasse,
Radio-technisch ambtenaar 2de klasse,
Adspirant-radio-technisch ambtenaar.

Onderwijzer bij het openbaar lager onderwijs.

Onderwijzer bij het meer uitgebreid lager onderwijs.

Onderwijzer bij het landbouwonderwijs.

Gouvernements-accountant.

Adj. Gouvernements-accountant.

Commissaris van politie 2de klasse bij de algemeene politie.

Adspirant-commissaris van politie bij de algemeene politie.

Hoofdagent der 2de klasse bij de algemeene politie.

3de-officieren en leerling-werktuigkundigen bij de Gouvernementsmarine in Ned.-Indië.

Zij die voor uitzending tot een dezer betrekkingen in Nederlandsch Oost-Indië in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot de 9de afdeeling B van het Ministerie van Koloniën.

(Nederlandsche Staatscourant van 4 Januari 1921, No. 2).

Mutaties van 12 tot 19 Jan. 1921.

Nieuwe Leden.

H. J. de Graaf, Genève, Avenue Industrielle 7, Acasia's, *f* 10.—.

Dr. H. F. Lumentut, Off. v. Gez. O.-I., Den Haag, Gemeenteziekenhuis, Tapijtweg, *f* 6.—.

G. Fiesing, 1ste Machinist s.f. Tjokro Toeloeng, Halte Delanggoe N.I.S., *f* 5.—.

G. W. A. Lucardie, Commies P.T., Tandjoeng Pinang (Riouw en O.), *f* 5.—.

J. N. Eikema, Havenmeester, Padang, *f* 5.—.

Mevr. J. C. de Neve—Fokker, Bandoeng, Sumatrastraat 33, *f* 5.—.

K. W. Boogaard, Kap. Inf., Tandjoeng Pinang, (Riouw en O.), *f* 5.—.

Afschrijven.

G. C. T. van Dorp en Co., Den Haag, Prinsegracht 83 (abonnement).

A. Groenendijk, Hoofdonderwijzer, Heerjansdam.

J. J. Gerritsen (leeraar Landbouwschool), Deventer, Polstraat 24.

Mevr. C. H. C. Frackers—Heyligers, Utrecht, Prins Hendriklaan 63 (overleden).

Jhr. M. M. de Kock, oud-Zeeofficier, Den Haag, Celebesstraat 67.

A. C. van de Vrande, Hoofd van de school, Oosterhout.

A. C. M. Vingerhoets (leeraar Landbouwschool), Twello (Deventer), Duistervoordscheweg 54c.

C. H. C. Waal, Luit. Mil. Adm. O.-I., Venlo, Goltziussingel 14.

Adresveranderingen.

P. C. van der Wolk, Leeraar H.B.S., van: Middelburg, Heerengracht 37, naar: Den Haag, P. Buysstraat 43.

C. van der Meer, Dir. Off. v. Gez. B.D., van: Bandoeng, D. v. O., naar: Weltevreden, Burg. Gen. Dienst.

R. B. Beeuwkes, thans Refr. Gouv. Bedr., Weltevreden, van: Dep. B.B. naar: Dep. v. Gouv. Bedr.

L. C. Westenenk, Gouv. S.O.-Kust te Medan, niet te Padang.

W. J. Cator, Contr. B.B., van: 's-Graveland (Leiden) naar: O.-I., zonder nader adres, *f* 2.50.

W. C. Gerlach, Lt. Kol. O.-I. B.D., van: Den Haag, Obrechtstraat 484, naar: Nice, Rue Felix Faure 14.

Mej. D. Houthuyzen, Den Haag, van: Regentesselaan 34 naar: Weimarstraat 165.

Z.H. de Kroonprins van Djocdjakarta van: Den Haag, Houtweg 3, naar: Djocdjacarta (is begunstiger).

Redactie Koloniaal Tijdschrift, Den Haag, van: Imhoffstraat 35 naar: Bleiswijkstraat 143.

M. Roeslan Atmohoesada, Gouv. Ind. Arts, van: Sragèn naar: Semarang, Stadsverband.

I. C. Baggelaar, Dir. Off. v. Gez. O.-I., van: N. O.-I. naar: Den Haag, Regentesselaan 90, *f* 2.50.

A. J. van Vessem, Utrecht, van: Achter St. Pieter 13 naar: Maliebaan 145.

J. R. Jochem, Kap. Inf., van: Pontianak naar: Singkawang (W.B.).

N. Christiaans, Architect B.O.W., van: Den Haag, Sweelinckstraat 71, naar: Weltevreden, voorloopig P. R., *f* 6.—.

Contributieverhoogingen.

Mr. H. J. Matthes, Raadsheer H.G., Weltevreden, van *f* 3.— op *f* 5.—.

Rectificatie.

Verkeerdelijk vermeld als overleden: G. Eschauzier, Den Haag, Surinamestraat 13.

Padangsche Handelscompagnie te Padang, per jaar *f* 20.—;

dit behoort te zijn:

Handelscompagnie „Padang" te Padang, per jaar *f* 50.—.

(Zie begunstigers K. W. No. 43 van 1920).

Vereeniging OOST en WEST.

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden, welke bij aankomst in Nederland inlichtingen wenschen voor onderdak, enz., zelfs van boord afgehaald zouden willen worden, Ouders en Voogden, welke toezicht op hun in Nederland studeerende kinderen of pupillen wenschen, wendt U tot den gedeleerde der Studie-Commissie, den Heer J. C. Hietink, van der Heimstraat 76, 's-Gravenhage, Telefoon Scheveningen No. 1514.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende, Secretaris de Heer J. L. van Gennep, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. Haag No. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 nam.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. de Munnik, Telef. Scheveningen No. 248

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. 1. **Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn.** (Tweede druk)
Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. **Iets over den Inlander en zijn Zieleleven,** door T. J. Bezemer.
Prijs: **f 0.05** per exemplaar en f 0.01½ frankeerkosten.

b. Onze West (Tweede druk) bestaande uit:
1. **De Kolonie Suriname,** door Fred. Oudschans Dentz;
2. **De Kolonie Curaçao,** door Mr. B. de Gaay Fortman.
Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.

c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië.** (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's).
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.

No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.** (2de, verbeterde druk).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.** (Tijdelijk uitverkocht)

No. IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.** (2de, verbeterde druk).
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en 0.03 frankeerkosten.

No. V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. VI. **De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.** (2de verbeterde druk).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.

No. VII. **De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.

No. VIII. **De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. IX. **De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië.** (2de verb. druk.)
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. X. **De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.

No. XI. **De Geëmployeerde bij de Rubber-(caoutchouc) cultuur en bij eenige Bergcultures in Nederl.-Indië.**
Prijs: **f 0.40** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

d. **Emancipatie-Toespraak** door Th. A. C. Comvalius. Prijs: 1 ex. *f* 0.25, porto *f* 0.01½.

N.B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het Informatie-Bureau, Heulstraat 17, te 's-Gravenhage.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau **Laan van Meerdervoort 187,** zijn van **10—12** en van **2—4** uur (uitgezonderd Zaterdagmiddags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

Muziek- en Zanglessen.	Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
Teeken- en Schilderlessen.	Dame als Hoofd — of hulp in de huishouding.
Lessen in moderne talen.	Kinderjuffrouw in Indië.
Fransche-, Duitsche-, Engelsche- en Italiaansche Conversatielessen.	Indische massage en manicure, uitsluitend voor Dames en kinderen.
Opleiding admissie examen H. B. S. en Gymnasium.	Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.
Schrijf-, Type- en Vertaalwerk.	

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, **Buijs Ballotstraat 15.**

Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de opvoeding van kinderen, omtrent hotels, pensions, inrichting, medische hulp, onderwijs, enz.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West", die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen in Indische talen, Staats- en Strafrecht.

A. H. J. G. WALBEEHM, Hooge Rijndijk 55, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen van Ned. O.- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Madoereesch. — Javaansch. — Maleisch.
S. TAGOR. Inl. Veearts, Korte Janstr. 19, Utrecht. — Maleisch. — Battaksch.
J. J. F. SCHREUEL, Gepens.-Assist.-Res., Vogelkersstraat 1, Den Haag. — Maleische taal- en letterk.
B. Th. BRONDGEEST, Heerenweg 199, Haarlem. — De Islam en zijn beteekenis voor Indië. — Arabisch. — Maleisch. — Javaansch.
A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (gramatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.
Mr. F. C. L. MEIJER, Hogeweg 56, Zantvoort. — N.-I. Strafrecht - N.-I. Strafvorder. - Alg. Ind. vraagstukk.
H. J. VERMEER, 1e v. d. Boschstraat 91, Den Haag. — De Maleische omgangstaal voor de praktijk.
LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer A. J. GOOSZEN, Sragen, res. Soerakarta, Java.